D164/3/2

នៅចំពោះមុខអង្គបុរេជំនុំជម្រះ
នៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា

ព័ត៌មានពិស្តារនៃការដាក់ឯកសារ

សំណុំរឿងលេខៈ ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក/ក.ស.ច.ស (អបជ~~២៤ និង~~២៥)

ដាក់ទៅៈ អង្គបុរេជំនុំជម្រះ

ថ្ងៃដាក់ៈ ថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៩

ភាគីអ្នកដាក់ៈ ការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញា

ភាសាដើមៈ អង់គ្លេស

ឯកសារទទួល
DOCUMENT RECEIVED/DOCUMENT REÇU
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ (Date of receipt/Date de reception): 10 / 08 / 2009
ម៉ោង (Time/Heure): 15:30
មន្ត្រីទទួលបន្ទុកសំណុំរឿង/Case File Officer/L'agent chargé du dossier: SANN RADA

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ

ប្រភេទឯកសារដែលស្នើឡើងដោយភាគីដាក់ឯកសារ **សាធារណៈ**

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារកំណត់ដោយការិ.សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ឬ អង្គជំនុំជម្រះ

ប្រភេទនៃចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ

ការពិនិត្យឯកសារបណ្តោះអាសន្នឡើងវិញ

ឈ្មោះមន្ត្រីដែលបានពិនិត្យៈ

ហត្ថលេខាៈ

ឯកសារបានថតចម្លងត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ដើម
CERTIFIED COPY/COPIE CERTIFIÉE CONFORME
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ នៃការបញ្ជាក់ (Certified Date/Date de certification): 11 / 08 / 2009
មន្ត្រីទទួលបន្ទុកសំណុំរឿង/Case File Officer/L'agent chargé du dossier: SANN RADA

ចម្លើយតបរួមរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ទៅនឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ អៀង ធីរិទ្ធ, នួន ជា, ខៀវ សំផន និង អៀង សារី ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ដែលបដិសេធសំណើរួមរបស់មេធាវីការពារក្តី សុំឲ្យបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរ ដើម្បីស្វែងរកភស្តុតាងដោះបន្ទុកនៅក្នុងឃ្លាំងផ្ទុកឯកសាររួមក្នុងកុំព្យូទ័រ

អ្នកដាក់ឯកសារៈ	អ្នកទទួលឯកសារៈ	
		មេធាវីដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍
ការិ.សហព្រះរាជអាជ្ញា	សហព្រះរាជអាជ្ញា	ខៀវ សំផន
លោកស្រី ជា លាង	មេធាវីដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍	លោក សរ សុវាន
លោក Robert PETIT	អៀង ធីរិទ្ធ	លោក Jacques VERGES

លោក យ៉េត ចរិយា
លោក William SMITH
លោក ពេជ្រ សម្បត្តិ
លោក Tarik ABDULHAK

លោក ផាត់ ពៅស៊ាង
លោកស្រី Diana ELLIS

មេធាវីដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍
នួន ជា
លោក សុន អារុណ
លោក Victor KOPPE
លោក Michel PESTMAN

មេធាវីដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍
អៀង សារី
លោក អាង ឧត្តម
លោក Michael G.KARNAVAS

មេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី

សំណុំរឿងលេខ: ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក/ក.ស.ច.ស (អបជ២៤ និង២៥)

D164/3/2

សេចក្ដីផ្ដើម និង បដ្ឋនាលិខិត (សំណើ)

១. នេះជាចម្លើយតបរួមទៅនឹងបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ដែលបានដាក់ដោយ អៀង ធីរិទ្ធ, នួន ជា និង ខៀវ សំផន (**"បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍១"**) និងបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ដែលបានដាក់ដោយ អៀង សារី (**"បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍២"**) (ដែលបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ទាំងពីរហៅថា (**"បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍"**) ដែលតវ៉ាប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចចុះថ្ងៃទី១៩ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០៩ (**"ដីកាសម្រេច"**) ធ្វើឡើងដោយសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតដែលបានបដិសេធសំណើរួមរបស់មេធាវីការពារក្ដី សុំឲ្យបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរ ទាក់ទងនឹងឃ្លាំងផ្ទុកឯកសាររួមក្នុងកុំព្យូទ័រ (**"SMD"**) ។ បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍១ (ដែលបានទទួលយល់ព្រមផងដែរ តាមរយៈសេចក្ដីយោងធ្វើឡើងដោយជនត្រូវចោទអៀង សារី) អះអាង នៅក្នុងចំណោមរឿងរ៉ាវផ្សេងៗទៀតថា សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត បានរំលោភលើអនុវិធាន៥៥.៥ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង តាមរយៈការប្រើប្រាស់គោលការណ៍នៃភាពគ្រប់គ្រាន់មួយ, ពួកគេមានកាតព្វកិច្ចស៊ើបសួរទៅលើ SMD ហើយថា ពួកគេមានសិទ្ធិទទួលបានសវនាការមួយដែលគ្មានការពន្យារពេលសមរម្យដែលជាការបដិសេធ ចំពោះជនត្រូវចោទពីការទទួលបាននូវការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌ និងថាពួកគេមានកំហុសឆ្គងនៅក្នុងការរកឃើញមួយដែលថា សំណើដើមមានភាពមិនច្បាស់លាស់ ។ ចំណែកបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍២ ជនត្រូវចោទ អៀង សារី អះអាងបន្ថែមក្នុងចំណោមការអះអាងដទៃទៀតថា សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត បានបង្ហាញនូវយុទ្ធវិធីមូលដ្ឋានមិនត្រឹមត្រូវមួយចំពោះភារកិច្ចរបស់ខ្លួន នៅក្នុងកិច្ចស៊ើបសួរដោយអនាគតិ ។

២. សហព្រះរាជអាជ្ញា ដាក់ចម្លើយតបរួមបញ្ចូលគ្នាមួយទៅនឹងបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ដូចដែលបញ្ហានានាដែលលើកឡើងនៅក្នុងបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ គឺមានលក្ខណៈដូចគ្នាបេះបិទ ឬក៏ជាន់គ្នាភាគច្រើន ហើយបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍២ លាយបញ្ចូលគ្នាជាមួយបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍១ តាមរយៈសេចក្ដីយោង ។

៣. អង្គបុរេជំនុំជម្រះ អាចបដិសេធចោលបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍១ មួយផ្នែក ថាមិនអាចទទួលយកបាននៅក្នុងវិសាលភាពមួយដែលបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍នេះត្រូវបានដាក់ដោយជនត្រូវចោទ ខៀវ សំផន ។ ជនត្រូវចោទ មិនមែនជាភាគីម្នាក់ក្នុងចំណោមភាគីនានាដែលបានដាក់សំណើដើម ដែលជាប្រធានបទនៃដីកាសម្រេចនេះទេ និងក៏មិនប៉ះពាល់ដោយផ្ទាល់ដោយដីកាសម្រេចនេះដែរ ហេតុដូច្នេះ អាចមិនមានសិទ្ធិប្ដឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចនេះទេ ។

៤. សហព្រះរាជអាជ្ញា ស្នើដល់អង្គបុរេជំនុំជម្រះបដិសេធចោលបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ដោយសំអាងទៅលើទឡ្ហីករណ៍ដូចតទៅ៖

ក. ដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បានខកខានក្នុងការបង្ហាញឱ្យឃើញថា សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានបកស្រាយនិងប្រើប្រាស់អំណាចរបស់ពួកគេដោយមិនត្រឹមត្រូវ ដើម្បីបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរស្វែងរកការពិត និងកាតព្វកិច្ចរបស់ពួកគេដើម្បីអនុវត្តកិច្ចស៊ើបសួរដោយគ្មានភាពលំអៀងអំពីថាតើភស្តុតាងជាការដាក់ឬដោះបន្ទុក ។ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានបកស្រាយអំពីកាតព្វកិច្ចរបស់ពួកគេដោយត្រឹមត្រូវ ដើម្បីរុករកប្រភពភស្តុតាងពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ រួមទាំងឯកសារនានានៅក្នុង SMD ផង ។

ខ. ដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បានខកខានក្នុងការបង្ហាញឱ្យឃើញថា សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានអនុវត្តសិទ្ធិទទួលបានសវនាការមួយដែលគ្មានការពន្យារពេលសមរម្យ ដែលជាការធ្វើឱ្យខូចដល់សិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌របស់ជនត្រូវចោទ ។

គ. សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត បានសន្និដ្ឋានចុងក្រោយយ៉ាងត្រឹមត្រូវថា ដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ខកខានមិនបានបំពេញតាមលក្ខខណ្ឌនានាដែលពាក់ព័ន្ធ និងដែលជាចំណុចចំៗភ្ជាប់ទៅនឹងសំណើសុំនេះ តាមរយៈការមិនបានបញ្ជាក់ឱ្យបានជាក់លាក់នូវហេតុផលដែលជាដើមអាទិ៍ និងភាពពាក់ព័ន្ធនៃសំណើដើម ដែលសុំឱ្យបំពេញកិច្ចកិច្ចស៊ើបសួរនោះ ។

ឃ. សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត បានសន្និដ្ឋានចុងក្រោយយ៉ាងត្រឹមត្រូវថា ការបង្ហាញកាតព្វកិច្ចដែលបានលើកឡើងដោយដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ត្រូវបានបំពេញ តាមរយៈការដាក់សំភារៈឯកសារទាំងអស់នៅលើសំណុំរឿង (ដែលមេធាវីការពារក្តីមានសិទ្ធិទទួលបានជាហូរហែរមក) ដែលធ្វើឡើងដើម្បីស្វែងរកការពិត មិនថាជាភស្តុតាងនោះ ជាភស្តុតាងសម្រាប់ដាក់ឬដោះបន្ទុកទេ និងថា មេធាវីការពារក្តីមានសិទ្ធិស្នើសុំឱ្យបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរជាក់លាក់ដែលពួកគេអាចបង្ហាញឱ្យឃើញថា គឺពិតជាធ្វើឡើងដើម្បីបញ្ជាក់អំពីការពិត ដោយឈរលើមូលដ្ឋាននៃកិច្ចស៊ើបសួរបឋម ។

៥. ក្នុងវិសាលភាពមួយ សហព្រះរាជអាជ្ញាមានទស្សនៈយល់ឃើញថា សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតមានការពឹងផ្អែកមួយចំណែកទៅលើគោលការណ៍នៃភាពគ្រប់គ្រាន់ មិនមែនជាការត្រឹមត្រូវ នោះសហព្រះរាជអាជ្ញាស្នើឱ្យអង្គបុរេជំនុំជម្រះ ពិចារណាបន្ថែមហេតុផលរបស់ពួកគេ ឬដាក់បញ្ចូលហេតុផលទាំងនោះជំនួសមូលហេតុដែលបានចង្អុលបង្ហាញនៅក្នុងសេចក្តីសន្និដ្ឋានចុងក្រោយ ។

សេចក្តីសង្ខេបនៃអង្គហេតុ និងប្រវត្តិនីតិវិធីដែលពាក់ព័ន្ធ

៦. SMD ត្រូវបានបង្កើតឡើង បន្ទាប់ពីមានការបើកកិច្ចស៊ើបសួរតាមផ្លូវតុលាការនេះ ដើម្បីជាវេទិការអេឡិចត្រូនិចទូទៅធម្មតាមួយ សម្រាប់ការប្រមូលឯកសារទូទៅ និងឯកសារសំខាន់ជាសក្តានុពលនានា ត្រូវបាន "ចែករំលែក" រវាងការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត និងគូភាគីនៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី[1] ។ វាជាឧបករណ៍សម្រាប់ជួយសម្រួល ប្រហាក់ប្រហែលនឹងបណ្ណាល័យអេឡិចត្រូនិចអញ្ចឹងដែរ ដែលអ្នកចូលរួមអាចប្រើប្រាស់ដើម្បីស្រាវជ្រាវសំភារៈដែលអាចនឹងនាំដល់ការបញ្ជាក់អំពីការពិតលើបញ្ហាទាំងឡាយណាដែលស្ថិតនៅក្នុងកិច្ចស៊ើបសួររបស់តុលាការ[2] ។ ប្រសិនបើមានឯកសារណាមួយត្រូវបានស្គាល់អត្តសញ្ញាណ ឬត្រូវបាននាំឱ្យមានការយកចិត្តទុកដាក់ពីសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត (មិនថានៅក្នុង SMD ឬនៅកន្លែងណាផ្សេងទៀតទេ) ឯកសារទាំងនោះអាចត្រូវបានគេដាក់នៅក្នុងសំណុំរឿង ។ ដោយសារវាមិនមែនជាផ្នែកនៃកិច្ចស៊ើបសួរជាផ្លូវការ SMD ត្រូវបានគេដាក់ឱ្យងាយរកបានដោយបុគ្គលផ្សេងទៀត ដូចជាបុគ្គលិកនៃផ្នែកគាំពារការការពារក្តី[3] មិនមែនត្រឹមតែចៅក្រម និងគូភាគីប៉ុណ្ណោះទេ ។

៧. តាមសំណើបន្ទាន់មួយ ចុះថ្ងៃទី២០ ខែមេសា ឆ្នាំ២០០៩ ក្រុមមេធាវីការពារក្តីរបស់ អៀង ធីរិទ្ធ, នួន ជា និង អៀង សារី បានស្នើឱ្យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ពិនិត្យឡើងវិញលើគ្រប់ឯកសារទាំងអស់នៅលើ SMD, បង្កើតរបាយការណ៍ពិស្តារពេញលេញមួយអំពីការវិភាគរបស់ខ្លួន និងផ្តល់បញ្ជី

[1] ពិធីសារស្តីពីឃ្លាំងផ្ទុកឯកសាររួមក្នុងកុំព្យូទ័រ (ដែលអាចរកបានតាមរយៈវ៉ិបសាយ: http://zylab/Exe/ZyNET.exe?Client=Common+Collection&Init=1&ZyAction=ZyActionr), ត្រង់កថាខ័ណ្ឌទី១ ។

[2] ដដែលដូចខាងលើ, វាក្យខ័ណ្ឌ ក, កថាខ័ណ្ឌទី២ និង វាក្យខ័ណ្ឌ ខ, កថាខ័ណ្ឌទី៣ ។

[3] ដដែលដូចខាងលើ, វាក្យខ័ណ្ឌ ខ, កថាខ័ណ្ឌទី២ ។

សំភារៈដោះបន្ទុកដែលមានផ្ទុកនៅក្នុង SMD (“**សំណើ**”)[4] ។ ដូចបានកត់សំគាល់ក្នុង **សេចក្តីផ្តើម** សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត បានបដិសេធលើសំណើនេះនៅថ្ងៃទី១៩ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០៩ ។

បញ្ហាបឋម

ភាពអាចទទួលយកបាននៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ ខៀវ សំផន

៨. អង្គបុរេជំនុំជម្រះអាចពិចារណាថា ខៀវ សំផន មិនមានសិទ្ធិប្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចទេ ដោយសារគាត់មិនមែនជាភាគីមួយនៅក្នុងចំណោមភាគីដើមដែលប្តឹង ហើយអាចឱ្យគេតវ៉ាបានថា គាត់មិនទទួលការប៉ះពាល់ដោយផ្ទាល់ពីដីកាសម្រេចនេះទេ ។ ទោះបីអនុវិធាន៥៥.១០ នៃវិធានផ្ទៃក្នុងចែងថា ដីកាបដិសេធលើសំណើសុំបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរ “ត្រូវជូនដំណឹងដល់ភាគី និងបើកផ្លូវប្តឹងឧទ្ធរណ៍” ហើយវិធាន៧៤ អនុញ្ញាតឱ្យគ្រប់ភាគីប្តឹងឧទ្ធរណ៍លើដីកាសម្រេចដែលស្ថិតនៅក្នុងជំពូកនេះក៏ដោយ ក៏បទប្បញ្ញត្តិទាំងនេះគួរតែត្រូវបានបកស្រាយថា ជាទូទៅ ដីកាសម្រេចបដិសេធសំណើសុំបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរ អាចនឹងត្រូវប្តឹងឧទ្ធរណ៍បានចំពោះតែភាគីណាដែលធ្វើពាក្យសុំ តែប៉ុណ្ណោះ ។ វាអាចមានកាលៈទេសៈផ្សេងដែលជាការសមស្របសម្រាប់អង្គបុរេជំនុំជម្រះ ដើម្បីគិតគូរ លើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ធ្វើឡើងដោយភាគីដទៃផ្សេងទៀត ប្រសិនបើពួកគេបានទទួលរងផលប៉ះពាល់ដោយផ្ទាល់ពីដីកាសម្រេចនោះ[5] និងដែលត្រូវបានផ្តល់ឱកាសឱ្យប្តឹងឧទ្ធរណ៍ដោយអង្គជំនុំជម្រះ ។ ខៀវ សំផន មិនបានស្វែងរកឱកាសពីអង្គជំនុំជម្រះដើម្បីប្តឹងឧទ្ធរណ៍ទេ ហើយក៏មិនបានបញ្ជូនអំណះអំណាងណាមួយ ដើម្បីបង្ហាញឱ្យឃើញពីមូលហេតុដែលថា បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់គាត់គួរណាស់ត្រូវបានគេទទួលយក បើទោះបីជាគាត់មិនមែនជាភាគីនៃសំណើដើមក៏ដោយ ។ បើនិយាយតាមរបៀបផ្សេងវិញ ទោះជាបើកចំហរចំពោះរូបគាត់ឱ្យឆ្លើយតបទៅនឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ក៏ដោយ ក៏គាត់បានជ្រើសរើសមិនប្រើប្រាស់នូវជម្រើសនេះដែរ ។

៩. វិធាន៧៤ មិនមានបំណងផ្តល់លទ្ធភាពដល់ភាគីឱ្យប្តឹងឧទ្ធរណ៍ទៅនឹងដីកាសម្រេច ដែលពួកគេមិនទទួលរងការប៉ះពាល់ដោយផ្ទាល់នោះទេ ។ សំណើដើមបានស្វែងរកឱ្យមានការចាប់ផ្តើមកំណត់

[4] សំណើរួមជាបន្ទាន់របស់មេធាវីការពារក្តី ស្នើសុំឱ្យបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរ ដើម្បីស្វែងរកភស្តុតាងដោះបន្ទុក ដែលផ្ទុកនៅក្នុងឃ្លាំងផ្ទុកឯកសាររួម (“SMD”) ។

[5] នោះគឺជាការបន្តតាមលំដាប់ពីបទបញ្ញត្តិនៃអនុវិធាន២១ និងមាត្រា៣៣ថ្មីនៃ*ច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតឱ្យមានអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការ។*

ទៅលើសំភារៈភស្តុតាងសម្រាប់ដោះបន្ទុក ទាក់ទងនឹងភាគីដែលដាក់ពាក្យប្តឹង (ជនត្រូវចោទអៀង ធីរិទ្ធ, នួន ជា និង អៀង សារី) ។ ខៀវ សំផន មិនមែនជាភាគីដែលដាក់ពាក្យប្តឹងទេ ហេតុដូច្នេះ សំណើមិនតម្រូវឲ្យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ចាត់វិធានការណាមួយទាក់ទងនឹងរូបគាត់ឡើយ ។ អាស្រ័យហេតុនេះ អង្គជំនុំជម្រះអាចសន្និដ្ឋានជាចុងក្រោយថា គាត់មិនមានផលប្រយោជន៍គ្រប់គ្រាន់ដើម្បីតវ៉ាអំពីភាពត្រឹមត្រូវនៃដីកាសម្រេចទេ ។

១០. តាមរបៀបផ្សេងពីនេះគួរតែបកស្រាយវិធាន៧៤ ថា អនុញ្ញាតឲ្យភាគីណាក៏បានដើម្បីប្តឹងឧទ្ធរណ៍លើគ្រប់ការបដិសេធនៃសំណើសុំកិច្ចស៊ើបសួរ ដើម្បីឲ្យភាគីណាមួយដែលមិនមែនជាភាគីដើមនៃបណ្តឹងទាមទារមិនចាំបាច់តម្រូវឲ្យបង្ហាញថា ភាគីនោះបានរងការប៉ះពាល់ពីដីកាសម្រេច ដែលខ្លួនកំពុងប្តឹងឧទ្ធរណ៍នោះទេ[6] ។ ដោយមានការពិចារណាអំពីអនុភាពនៃការធ្វើឲ្យខូចផលប្រយោជន៍ ដូចជា ការពង្រីកលទ្ធភាពផ្នែកបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ អាចនឹងនាំឲ្យមានចំពោះអំពើប្រព្រឹត្តិនៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងយុត្តិធម៌ និងហានិយភ័យជាផលវិបាកនៃការរំលោភ លើដំណើរការជាដើម ការបកស្រាយណាមួយបែបនេះមិនអាចថាជាបំណងរបស់អ្នកតាក់តែងវិធានផ្ទៃក្នុងឡើយ ។

១១. ជាចុងក្រោយ សហព្រះរាជអាជ្ញាកត់សំគាល់ឃើញថា ការបញ្ចូលបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ដែលមានការអះអាងដោយខៀវ សំផន នេះ ខកខានមិនបានអនុវត្តតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃ *សេចក្តីណែនាំអនុវត្តស្តីពីការដាក់ឯកសារនៅចំពោះមុខ អ.វ.ត.ក*[7] ទេ ដែលនៅក្នុងនោះ បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នេះត្រូវបានដាក់ជាភាសាខ្មែរ និងអង់គ្លេស ហេតុដូច្នេះ វាមិនមែនជាភាសាទាំងពីរដែលបានជ្រើសរើសដោយ ក្រុមមេធាវីការពារក្តីឲ្យ ខៀវ សំផន[8] ទេ ។ ទោះបីជាចុងក្រោយ វាមិនពាក់ព័ន្ធទៅនឹងលទ្ធផលនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍១ ក៏ដោយ ក៏ការមិនអនុវត្តន៍តាមដូច្នេះដោយក្រុមមេធាវីការពារក្តី គឺជារឿងចម្លែក ដោយសារថា កាលពីមុនពួកគេធ្លាប់បានតវ៉ារួចហើយថា វាមិនអាចឲ្យពួកគេចូលរួមនៅក្នុងកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីបានទេ ដរាបណាឯកសារទាំងអស់មិនត្រូវបានបកប្រែជាភាសាបារាំងនោះ ។

---

[6] តាមទ្រឹស្តី ការណ៍នេះគឺដោយសារថា ដូចដែលវិធាន៧៤ អនុញ្ញាតឲ្យគ្រប់ភាគីប្តឹងឧទ្ធរណ៍លើដីកាបដិសេធចំពោះសំណើសុំបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរ ។

[7] សូមអានមាត្រា៧.២ នៃសេចក្តីណែនាំអនុវត្តស្តីពីការដាក់ឯកសារនៅចំពោះមុខ អ.វ.ត.ក (អ.វ.ត.ក/០១/២០០៧/វិសោធនកម្មលើកទី៥) ។

[8] *សេចក្តីជូនដំណឹងរបស់មេធាវីរបស់ ខៀវ សំផន ស្តីពីការប្រើប្រាស់ភាសាក្នុងការដាក់ជូន និងទទួលឯកសារ*, ចុះថ្ងៃទី២ ខែមករា ឆ្នាំ២០០៨, លេខឯកសារ A114 ។

សវនាការផ្ទាល់មាត់គួរតែបានជៀសវាង

១២. ដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បានស្នើឱ្យមានសវនាការផ្ទាល់មាត់មួយលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ។ ក្នុងខណៈដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាបន្តគាំទ្រឱ្យមានសវនាការផ្ទាល់មាត់នៅចំពោះមុខអង្គបុរេជំនុំជម្រះ សហព្រះរាជអាជ្ញាសន្និដ្ឋានថា បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ទាំងនេះមិនបានលើកពីបញ្ហាច្បាប់ដ៏ស្មុគស្មាញ ឬសំខាន់នានាទេ ហេតុដូច្នេះបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ទាំងនេះគួរតែបានសម្រេចដោយឈរលើមូលដ្ឋាននៃសេចក្តីសន្និដ្ឋានជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ដើម្បីជាប្រយោជន៍នៃសេដ្ឋកិច្ចរបស់តុលាការ ។

១៣. កថាខ័ណ្ឌទី៧៧.៣.ខ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង បានផ្តល់ឆន្ទានុសិទ្ធិដល់អង្គបុរេជំនុំជម្រះ ក្នុងការសម្រេចកំណត់ ទៅលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ដោយផ្អែកទៅលើតែមូលដ្ឋាននៃសេចក្តីសន្និដ្ឋានជាលាយលក្ខណ៍អក្សរតែប៉ុណ្ណោះ បន្ទាប់ពីបានពិចារណាទៅលើទស្សនៈយល់ឃើញរបស់ភាគីរួចមក ។ នៅពេលមានការ ពាក់ព័ន្ធជាមួយនឹងសំណើមួយដើម្បីអនុវត្តឆន្ទានុសិទ្ធិនេះ អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានពិចារណាពីពេលមុនៗ លើសារសំខាន់នៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍[9] ។

១៤. ដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ថ្លែងថា បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ទាក់ទងនឹងវិសាលភាពនៃកិច្ចស៊ើបសួររបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ។ ដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍សន្និដ្ឋានថា សវនាការមួយគួរតែបានកំណត់ពេលវេលាឡើង ដើម្បី “បំភ្លឺលើបញ្ហានេះ” ដែល “ស្ថិតនៅចំកណ្តាលនីតិវិធីរបស់ អ.វ.ត.ក” ។ សហព្រះរាជអាជ្ញាសន្និដ្ឋានថា បញ្ហានានាដែលមានក្នុងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍មិនធំទូលាយ ឬក៏មិនធំដុំ ដូចដែលដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បានចោទប្រកាន់នោះទេ ប៉ុន្តែវាគ្រាន់តែមានលក្ខណៈសាមញ្ញនិងភាគច្រើនជាបញ្ហាបច្ចេកទេសតែប៉ុណ្ណោះ អាស្រ័យហេតុដូច្នេះហើយបានជាវាមានលក្ខណៈសមស្របសម្រាប់ការកំណត់ដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃសេចក្តីសន្និដ្ឋានជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ។ បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ទាក់ទងជាចំបងនឹងបញ្ហានៃនីតិវិធីសម្រាប់ការអនុវត្តន៍ (ដែលគេហៅថា ការប្រើប្រាស់ត្រឹមត្រូវនៃយន្តការធ្វើសំណើសុំបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរ និងស្ថានភាពនៃសំភារៈភស្តុតាងនៅខាងក្រៅសំណុំរឿង) និងមិនបានលាតត្រដាងពីចំណុចសំខាន់ៗណាមួយនៃច្បាប់ទេ ។

---

[9] *សាធារណៈ សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ដើម្បីកំណត់លើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃសារណាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរតែប៉ុណ្ណោះ និងដីកាកំណត់កាលបរិច្ឆេទសវនាការ,* ខៀវ សំផន, ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក/ក.ស.ច.ស (អបជ១៥), ចុះថ្ងៃទី៦ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៩, ឯកសារលេខ C26/5/13, កថាខ័ណ្ឌទី៧ ។

១៥. ខណៈដែលដើមបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ចោទថា សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត បានយល់ខុសជាមូលដ្ឋានអំពីលក្ខណៈ និងវិសាលភាពនៃអំណាចស៊ើបសួររបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ការពិនិត្យឡើងវិញទៅលើសំណើ ដីកាសម្រេច និងបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ លាតត្រដាងឱ្យឃើញថានេះមិនមែនជាករណីទេ។ លទ្ធផលនៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍អាស្រ័យលើចំណុចដ៏មានកំហិតបំផុតនៃការខ្វែងគំនិតគ្នា(តម្រូវការអំពីភាពជាក់លាក់នៃសំណើសុំឱ្យបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរនិងការយល់ដឹងអំពី "ភាពគ្រប់គ្រាន់") ដែលត្រូវបានគូសបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់ និងអាចត្រូវបានសម្រេចកំណត់លើសេចក្ដីសន្និដ្ឋានជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ។ ជាការបន្ថែម យុត្តិសាស្ត្រអន្តរជាតិ បង្ហាញឱ្យឃើញតែមួយចំនួនតូចប៉ុណ្ណោះនៃសេចក្ដីសម្រេចសង្ខេបនានារបស់តុលាការអន្តរជាតិ ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការដាក់បង្ហាញសំភារៈភស្តុតាងដោះបន្ទុក ហើយករណីយុត្តិសាស្ត្រ គឺមានលក្ខណៈត្រង់មិនស្មុគស្មាញទេ ។

១៦. ជាចុងក្រោយ ក្នុងដំណាក់កាលនៃកិច្ចស៊ើបសួរនេះ ការកំណត់សម្រេចជាបន្ទាន់លើបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ដែលមានលក្ខណៈបន្ទាន់បន្ទំ គឺជាការសំខាន់ ។ ដូចដែលអង្គបុរេជំនុំជម្រះមិនមែនជាអ្នកប្រចាំការរបស់តុលាការ តាមចំណាត់ការនីតិវិធី"មាននៅលើតែក្រដាស" អង្គបុរេជំនុំជម្រះនឹងមានលទ្ធភាពកំណត់សម្រេចទៅលើបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍បានឆាប់រហ័ស ជាងអ្វីដែលខ្លួនត្រូវរង់ចាំរហូតដល់មានការកំណត់កាលបរិច្ឆេទសវនាការ មុននឹងធ្វើការសម្រេចទៅលើបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ទាំងនេះ ។

ក្របខ័ណ្ឌច្បាប់

បទប្បញ្ញត្តិច្បាប់ដែលពាក់ព័ន្ធ

ច្បាប់ស្ដីពីការបង្កើតឱ្យមានអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា

១៧. មាត្រា ២៣ ថ្មី នៃ *ច្បាប់ស្ដីពីការបង្កើតឱ្យមានអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាដើម្បីកាត់សេចក្ដីឧក្រិដ្ឋកម្មដែលប្រព្រឹត្តឡើងនៅក្នុងរយៈកាលនៃកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ* មួយផ្នែក ចែងថា៖

"ប្រសិនបើនីតិវិធីដែលមានស្រាប់ពុំបានចែងពីករណីពិសេសមួយ ឬ ប្រសិនបើមានភាពមិនច្បាស់លាស់ក្នុងការបកស្រាយ ឬ អនុវត្តនីតិវិធីនោះ ឬប្រសិនបើមានបញ្ហាទាក់ទងទៅនឹងភាពសមស្របនៃនីតិវិធីទាំងនេះជាមួយបទដ្ឋានអន្តរជាតិ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអាចស្វែងរកការណែនាំក្នុងបទដ្ឋាននីតិវិធី ដែលបានបង្កើតឡើងក្នុងកម្រិតអន្តរជាតិ" ។

ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ

១៨. មាត្រា ១២៧ នៃ *ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ នៃ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា* ចែងថា៖

"ចៅក្រមស៊ើបសួរ បំពេញកិច្ចស៊ើបសួរទាំងអស់ដែលខ្លួនយល់ឃើញថា មានប្រយោជន៍សម្រាប់បង្ហាញឲ្យឃើញការពិតដោយអនុលោមតាមច្បាប់ ។ ចៅក្រមស៊ើបសួរមានករណីយកិច្ចស៊ើបសួរទាំងដាក់បន្ទុក និងដោះបន្ទុក" ។

វិធានផ្ទៃក្នុង

១៩. អនុវិធាន៥៣.៤ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង សម្រាប់ *អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា* ចែងថា៖

"ក្នុងរយៈពេលឆាប់ដែលអាចធ្វើទៅបាន សហព្រះរាជអាជ្ញា ត្រូវបង្ហាញទៅសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត នូវសំភារៈទាំងឡាយដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាបានដឹង ហើយដែលសំភារៈទាំងនេះនឹងអាចនាំឲ្យគ្មានពិរុទ្ធភាព ឬសម្រាលពិរុទ្ធភាពនៃជនសង្ស័យ ឬជនត្រូវចោទ ឬធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ដល់ភាពជឿជាក់នៃភស្តុតាងក្នុងការចោទប្រកាន់" ។

២០. អនុវិធាន៥៥.៥ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ក្នុងផ្នែកដែលពាក់ព័ន្ធ ចែងថា៖

"ក្នុងការដឹកនាំកិច្ចស៊ើបសួរ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត អាចចាត់វិធានការស៊ើបសួរដែលនាំទៅរកការបង្ហាញការពិតដោយអនុលោមតាមច្បាប់។ ក្នុងគ្រប់ករណីទាំងអស់ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ត្រូវដឹកនាំកិច្ចស៊ើបសួរដោយអនាគតិ ទោះបីជាភស្តុតាងដែលនឹងរកបាននោះជាភស្តុតាងដាក់បន្ទុក ឬភស្តុតាងដោះបន្ទុកក៏ដោយ" ។

២១. អនុវិធាន៥៥.១០ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ចែងថា៖

"គ្រប់ពេលវេលានៃកិច្ចស៊ើបសួរ សហព្រះរាជអាជ្ញា ជនត្រូវចោទ ឬដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីអាចស្នើសុំឱ្យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតចេញដីកា ឬ បំពេញកិច្ចស៊ើបសួរណាមួយដែលខ្លួនយល់ឃើញថា មានប្រយោជន៍ដល់ការស៊ើបសួរ ។ ប្រសិនបើសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតមិនយល់ព្រម សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតត្រូវចេញដីកាបដិសេធឱ្យបានឆាប់បំផុតតាមដែលអាចធ្វើទៅបាន ហើយនៅគ្រប់ករណីទាំងអស់ ត្រូវចេញដីកានេះឱ្យបានមុនពេលបញ្ចប់កិច្ចស៊ើបសួរ ។ ដីកាសម្រេចនេះត្រូវមានសំអាងហេតុ ហើយត្រូវជូនដំណឹងដល់ភាគី ។ ដីកាបដិសេធនេះបើកផ្លូវប្តឹងឧទ្ធរណ៍" ។

២២. អនុវិធាន៦៦.១ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ក្នុងផ្នែកដែលពាក់ព័ន្ធ ចែងថា៖

"នៅពេលដែលសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតយល់ឃើញថា ការស៊ើបសួរត្រូវបានបញ្ចប់ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតត្រូវជូនដំណឹងដល់គ្រប់ភាគី និងមេធាវីរបស់ភាគី ។ ភាគីទាំងអស់មានរយៈពេល ១៥ (ដប់ប្រាំ) ថ្ងៃ ដើម្បីសុំឱ្យមានកិច្ចស៊ើបសួរបន្ថែម" ។

២៣. អនុវិធាន៦៧.៣ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ក្នុងផ្នែកដែលពាក់ព័ន្ធ ចែងថា៖

"សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតត្រូវចេញដីកាលើកលែងចោទប្រកាន់ក្នុងករណីដូចខាងក្រោម:

....

គ- ពុំមានភស្តុតាងគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីផ្តន្ទាទោសជនត្រូវចោទ" ។

ការអនុវត្តន៍វគោលការណ៍អន្តរជាតិ

២៤. ដោយសារតែ*ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ* និង *វិធានផ្ទៃក្នុង* មិនបានចែងនិយមន័យច្បាស់លាស់អំពីកាតព្វកិច្ចរបស់ភាគីនានា ទាក់ទងអំពីភាពជាក់លាក់និងការពាក់ព័ន្ធនៃ សំណើសុំឱ្យបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរ ហើយនិងអំពីកម្រិតនៃភាពមិនប្រាកដប្រជាដែលអាចនឹងលេចឡើងពាក់ព័ន្ធនឹងកាតព្វកិច្ចរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ប្រសិនជាមាន ដែលទាក់ទងទៅនឹងសំណើមិនជាក់លាក់ដែលសុំឱ្យស្វែងរកឯកសារដោះបន្ទុក ជាការសមស្របនោះគឺគួរតែស្វែងរកការណែនាំនៅក្នុងវិធាន និង

នៅក្នុងគោលការណ៍នានាដែលត្រូវបានគេបង្កើតឡើងនៅក្នុងកម្រិតអន្តរជាតិវិញ[10]។គោលការណ៍ទាំងនេះ បើសិនជាមានលក្ខណៈសមស្របនោះ គឺនឹងត្រូវបានធ្វើការពិចារណាដើម្បីជាការឆ្លើយតបទៅនឹងបញ្ហាជាក់លាក់ទាំងឡាយដែលដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បានលើកឡើង ។

ចម្លើយតបទៅនឹងចំណុចទាំងឡាយដែលបានលើកឡើងនៅក្នុងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍

សេចក្តីសង្កេតបឋមអំពីកាតព្វកិច្ចរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត

២៥. ក្រោយពេលបានទទួលបណ្តឹងណាមួយស្តីពីសំណើសុំឱ្យបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ត្រូវមានភារកិច្ចក្នុងការស្វែងរកភស្តុតាងដែលអាចឱ្យបញ្ជាក់ការពិតបាន ទៅនឹងការចោទប្រកាន់ទាំងឡាយ ដូចដែលបានលើកឡើងនៅក្នុងដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរ និងក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរបន្ថែម[11] ។ ភារកិច្ចនេះ គឺត្រូវបំពេញដោយការចាត់វិធានការណ៍តាមដែលសហចៅក្រម*យល់ឃើញថា មានសារប្រយោជន៍ដើម្បីបញ្ជាក់ការពិត*[12] ហើយវិធានការណ៍បែបនេះអាចនឹងត្រូវបានផ្តួចផ្តើមគំនិតដោយសហចៅក្រម*ដោយមានមូលហេតុសមស្រប* ឬដោយមានសំណើជាក់លាក់ពីភាគីណាមួយក្នុងចំណោមភាគីទាំងអស់ ។ រីឯសហចៅក្រម គឺមានឆន្ទានុសិទ្ធិមួយដើម្បីសម្រេចអំពីថា តើសកម្មភាពនៃការស៊ើបសួរគួរចាត់វិធានការណ៍ដូចម្តេចខ្លះ? ដែលថាក្នុងការអនុវត្តនូវសិទ្ធិអំណាចរបស់តុលាការ គឺត្រូវតែអនុវត្តដោយគ្មានភាពលំអៀង ដោយផ្អែកលើអង្គហេតុនានា និងដោយអនុលោមទៅតាមច្បាប់[13] ។ សកម្មភាពនៃកិច្ចស៊ើបសួរដែលនាំឱ្យអាចបញ្ជាក់ការពិតបាន គឺត្រូវតែអនុវត្តដោយសត្យានុម័ត និងដោយមានការខិតខំប្រឹងប្រែងដូចៗគ្នា ទោះបីជាវាទំនងជានឹងនាំឆ្ពោះទៅរកការដាក់បន្ទុក ឬមួយក៏ដោះបន្ទុកក៏ដោយ[14] ។

---

[10] មាត្រា២៣(ថ្មី) នៃច្បាប់ស្តីពីការបង្កើត អ.វ.ត.ក។

[11] អនុវិធាន៥៥.២ និង៥៥.៣ ។

[12] មាត្រា១២៧ នៃក្រមស្តីពីនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌរបស់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

[13] គោលការណ៍ជាមូលដ្ឋាន ស្តីពីឯករាជ្យភាពរបស់តុលាការ ដែលត្រូវបានអនុម័តដោយសមាជលើកទី៧ របស់អង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីការទប់ស្កាត់ឧក្រិដ្ឋកម្ម និងប្រព្រឹត្តកម្មចំពោះជនល្មើស, ដែលបានធ្វើឡើងនៅទីក្រុងមីឡិន ពីថ្ងៃទី២៦ សីហា ដល់ទី ៦ កញ្ញា ១៩៨៥ និងត្រូវបានចុះហត្ថលេខាយល់ព្រមដោយសេចក្តីសម្រេចចិត្តរបស់មហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ លេខ៤០/៣២ ចុះថ្ងៃទី២៩ វិច្ឆិកា ១៩៨៥ និងលេខ ៤០/១៤៦ ចុះថ្ងៃទី១៣ ធ្នូ១៩៨៥។ *សូមអានផងដែរនូវ* គោលការណ៍ Burgj ស្តីពីឯករាជ្យភាពនៃតុលាការអន្តរជាតិ ដែលមាននៅក្នុងគេហទំព័រ www.ucl.ac.uk/laws/cict/docs/burgh_final_21204. pdf), ត្រង់ទំព័រ១។

[14] អនុវិធាន ៥៥.៥។

២៦. សហព្រះរាជអាជ្ញា សន្និដ្ឋានថា នៅពេលដែលសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតមានការភាន់ច្រឡំនៅក្នុងការអនុវត្តគោលការណ៍ស្តីពីភាពគ្រប់គ្រាន់នៃភស្តុតាងនៅក្នុងទម្រង់ ដូចដែលមានចែងនៅក្នុងដីកាសម្រេច ទោះបីជាយ៉ាងណាក្តីក៏ពួកគេត្រូវតែអនុវត្តឱ្យបានត្រឹមត្រូវ នូវគោលការណ៍សំខាន់ៗខាងលើនេះដែរ ។ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត បានធ្វើការបកស្រាយអំពីកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួនបានសមស្របដោយការធ្វើសកម្មភាពដោយមិនលំអៀង ក្នុងការស្វែងរកយ៉ាងសកម្មទាំងឯកសារដាក់បន្ទុក និង ទាំងឯកសារដោះបន្ទុក ក៏ដូចជាអំពីលក្ខខណ្ឌតម្រូវសម្រាប់សំណើសុំឱ្យបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរថាត្រូវតែមានការពាក់ព័ន្ធ និងមានភាពជាក់លាក់គ្រប់គ្រាន់ ។

"គោលការណ៍ស្តីពីភាពគ្រប់គ្រាន់នៃភស្តុតាង"

(បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ទី១-ហេតុផលទី១ និង បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ទី២ អំណះអំណាង ទី III (ក))

២៧. បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ គឺសំដៅទៅលើសេចក្តីថ្លែងដូចតទៅនេះនៅក្នុងដីកាសម្រេចដែលក្នុងនោះ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតស្នើសុំឱ្យប្រើគោលការណ៍ស្តីពីភាពគ្រប់គ្រាន់នៃភស្តុតាង ដែលដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ពោលអះអាងថា មិនមានអត្ថិភាពនោះទេក្នុងដំណើរការនីតិវិធីនៅចំពោះមុខ អ.វ.ត.ក ។

> "ភាពសមហេតុសមផល ដែលបង្កើតបានជាមូលដ្ឋានទ្រទ្រង់ដល់ការស៊ើបសួរលើករណីរឿងព្រហ្មទណ្ឌណាមួយនោះគឺថា គោលការណ៍ស្តីពីភាពគ្រប់គ្រាន់នៃភស្តុតាង"ដែលមានប្រៀបលើគោលការណ៍មានភស្តុតាងទាំងអស់: ចៅក្រមស៊ើបអង្កេតណាមួយ អាចមានសិទ្ធិបិទកិច្ចស៊ើបសួរបាន ក្រោយពេលខ្លួនបានសម្រេចថាមានភស្តុតាងគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ធ្វើការចោទប្រកាន់លើជនត្រូវចោទហើយនោះ" ។

អំពីគោលការណ៍ ឬលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃភាពគ្រប់គ្រាន់នៃភស្តុតាង ដីកាសម្រេចក៏បានចែងដែរថា៖

> "ដើម្បីបំពេញមុខងារអញ្ញាក្រឹតរបស់ខ្លួន គឺសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត មិនមានកាតព្វកិច្ចក្នុងការស្វែងរកដោយគ្មានរយៈពេលកំណត់នោះទេ (ដែលភាសាអង់គ្លេសហៅថា fishing expeditions *[ដែលមានន័យថាៈ ស្វែងរកដោយស្មានៗពីប្រភពជាច្រើនក្រែងលោមានឯកសារពាក់ព័ន្ធ ដូចវាវម្ជុលក្នុងបាតសមុទ្រ]*) ដើម្បីស្វែងរកឯកសារដោះបន្ទុកនោះទេ ដរាបណាសហចៅក្រមទាំងនោះបានបំពេញសព្វគ្រប់តាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវ ស្តីពីភាពគ្រប់គ្រាន់នៃភស្តុតាង" ។ (លេខយោងជើងទំព័រត្រូវបានលុបចេញ)

ដីកាសម្រេចមិនបានយោងទៅលើបញ្ញត្តិច្បាប់ ឬតារាងច្បាប់យោងណាមួយ ឬក៏ ទៅលើលក្ខខណ្ឌតម្រូវអំពីភាពគ្រប់គ្រាន់នៃភស្តុតាងនោះទេ ។

២៨. សហព្រះរាជអាជ្ញា សូមជូនការសន្និដ្ឋានថា ការវែកញែកហេតុផលរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត គឺជាការខុស ព្រោះដោយសារវាមិនបានបំពេញគ្រប់គ្រាន់ឱ្យបានត្រឹមត្រូវតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃគោលការណ៍ស្ដីពីភាពគ្រប់គ្រាន់នៃភស្តុតាងដែលបានលើកឡើងនោះទេ ។ ការលើកឡើងដោយមិនបានបំពេញគ្រប់គ្រាន់ឱ្យបានត្រឹមត្រូវតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវដែលថា កិច្ចស៊ើបសួរមួយអាចត្រូវបានបិទភ្លាម បន្ទាប់ពីមានភស្តុតាងគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ធ្វើការចោទប្រកាន់ហើយ គួបផ្សំគ្នាជាមួយនឹងសញ្ញាណមួយថា មានភាពគ្រប់គ្រាន់ដែលមានប្រៀបលើការមានភស្តុតាងទាំងអស់ (a notion that sufficiency overweighs exhaustiveness) គឺជាការមិនត្រឹមត្រូវនោះទេ ។ ក៏ប៉ុន្តែដូចដែលនឹងបង្ហាញឱ្យឃើញដូចខាងក្រោមនេះ តាមការយល់ឃើញនៅក្នុងបរិបទនេះ ការប្រើប្រាស់ "គោលការណ៍" នេះរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត នៅទីបំផុតគឺមិនមែនមានលក្ខណៈទូលំទូលាយដូចជាគោលការណ៍ដែលសម្រាប់ធ្វើយុត្តិកម្ម ចំពោះការបដិសេធនូវដីការសម្រេចណាមួយនោះទេ ។

២៩. នៅក្នុងសេចក្ដីសន្និដ្ឋានរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា បើសិនជាសំណើសុំឱ្យបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរណាមួយមានការពាក់ព័ន្ធ និងមានលក្ខណៈជាក់លាក់គ្រប់គ្រាន់នៅក្នុងអ្វីដែលវាបានបង្ហាញឱ្យឃើញ *តែមួយក្រឡេកភ្នែក*ថា វិធានការណ៍ដែលបានស្នើសុំគឺនាំឱ្យអាចបង្ហាញការពិតបាននោះ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតត្រូវតែយល់ព្រមលើសំណើនេះ ទោះបីជានៅមុនពេលទទួលសំណើនោះសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអាចយល់ឃើញ ឬក៏មិនយល់ឃើញថា "មានភស្តុតាងគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ធ្វើការចោទប្រកាន់ហើយ" ក៏ដោយ។ នេះគឺជាករណី ឧទាហរណ៍ដូចជា បើសិនជាសំណើនេះត្រូវបានដាក់នៅមុនការផុតកាលកំណត់ដូចដែលបានចែងនៅក្នុងអនុវិធាន៦៦.១ ដែលចង្អុលបង្ហាញទៅលើភស្តុតាងថ្មីទៀត ដែលផ្ដល់ពន្លឺបន្ថែមលើបញ្ហាដែលកំពុងស្ថិតនៅក្នុងការស៊ើបសួរ និងធ្វើយុត្តិកម្មចំពោះវិធានការណ៍នៃការស៊ើបសួរជាបន្តទៀត ។ ក៏ប៉ុន្តែ នេះគឺមិនមែនមានន័យថា គោលការណ៍មួយមានប្រៀបលើនៃគោលការណ៍មួយទៀត (ភាពគ្រប់គ្រាន់នៃភស្តុតាងទល់នឹងការមានភស្តុតាងទាំងអស់) នោះទេ ក៏ប៉ុន្តែគ្រាន់តែថា សិទ្ធិអំណាចនៃការស៊ើបអង្កេតរបស់ចៅក្រម គឺបានទទួលមកដោយត្រឹមត្រូវ ។ វិធានផ្ទៃក្នុងបាន ចែងយ៉ាងច្បាស់ស្ដីពីការដាក់សំណើសុំឱ្យបំពេញកិច្ចស៊ើប

សួរបន្ថែមទៀត បន្ទាប់ពីចៅក្រមចេញសេចក្តីជូនដំណឹងមួយអំពីការសុំឱ្យបិទការស៊ើបសួរ (ដែលនៅត្រង់ចំណុចនេះ ចៅក្រមបានចាត់ទុកថា ការស៊ើបសួរត្រូវបានធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានរួចហើយ)[15]។

៣០. ក៏ប៉ុន្តែការវែកញែកហេតុផលរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត លើគោលការណ៍ស្តីពីភាពគ្រប់គ្រាន់នៃភស្តុតាង មិនគួរត្រូវបានធ្វើការបកស្រាយឱ្យខុសពីបរិបទនោះទេ ។ ដីកាសម្រេចមិនបានស្នើឱ្យគោលការណ៍នេះបង្រួមវិសាលភាពនៃការស៊ើបសួរឱ្យតូចចង្អៀតនោះទេ ហើយក៏មិនឱ្យគោលការណ៍នេះធ្វើយុត្តិកម្មចំពោះការបដិសេធនូវសំណើសុំកិច្ចស៊ើបសួរណាមួយផ្សេងពីនេះ ដែលមានសុពលភាពនោះដែរ។ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតទទួលស្គាល់យ៉ាងច្បាស់លាស់ថា ភារកិច្ចរបស់ខ្លួនមិនត្រូវបានកំរិតត្រឹមតែការស្វែងរកភស្តុតាង ដើម្បីធ្វើការចោទប្រកាន់ជនត្រូវចោទប៉ុណ្ណោះទេ[16] និងបញ្ជាក់ថា ពួកគេកំពុងតែស្វែងរកក្នុងលក្ខណៈស្មើភាពគ្នាទាំងភស្តុតាងដាក់បន្ទុកនិងទាំងភស្តុតាងដោះបន្ទុក[17] ហើយនិងកំពុងតែធ្វើការរុករកយ៉ាងសកម្មនូវគ្រប់រាល់ប្រភពនៃឯកសារទាំងអស់ដែលតាមការយល់ឃើញរបស់ខ្លួនថា អាចនឹងមានប្រភេទឯកសារផ្សេងពីនេះទៀត ដែលអាចឱ្យបញ្ជាក់ការពិតបាន - ក្នុងនោះរួមទាំងឯកសារដែលនៅក្នុងឃ្លាំងផ្ទុកឯកសាររួមនៅក្នុង កុំព្យូទ័រ (SMD) ផង ។ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ក៏បានថ្លែងបញ្ជាក់ថែមទៀតថា ៖

ក. ឯកសារណាមួយដែលបានបង្ហាញអត្តសញ្ញាណថា បានបំពេញសព្វគ្រប់តាមលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យដែលតម្រូវអំពីការដែលអាចឱ្យបញ្ជាក់ការពិតបាន ទោះបីជាភស្តុតាងដាក់បន្ទុក ឬមួយក៏ដោះបន្ទុកក៏ដោយ គឺត្រូវបានដាក់បញ្ចូលជាក្លួណៈប្រព័ន្ធនៅក្នុងសំណុំរឿង, ហើយ

ខ. ប្រសិនជា ក្រោយពីការស្វែងរកជាបឋមរួច មេធាវីការពារក្តីចាប់ផ្តើមដឹងអំពីភស្តុតាងដែលពួកគេមានបំណងចង់ឱ្យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតជ្រាប មេធាវីអាចមានសិទ្ធិជូនដំណឹងដល់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអំពីភស្តុតាងនោះ ។ [១៧]

៣១. ជាការច្បាស់លាស់ណាស់ថា សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតមិនមានឆន្ទានុសិទ្ធដែលទាក់ទងនឹងភារកិច្ចរបស់ខ្លួនដែលត្រូវតែមិនមានភាពលំអៀង នៅក្នុងការស្វែងរកភស្តុតាងដែលអាចឱ្យបញ្ជាក់ការពិត

---

[15] អនុវិធាន៦៦.១។

[16] ដីកាសម្រេច កថាខណ្ឌទី១៥, ចំណុច១ និងចំណុច ៣។

[17] ដីកាសម្រេច កថាខណ្ឌទី១៥ ។

បាននោះទេ ហើយត្រូវតែធ្វើយ៉ាងដូច្នេះយ៉ាងសកម្ម និងដោយមានការយកចិត្តទុកដាក់ ទោះបីជាភស្តុតាងដែលនឹងលេចឡើងនោះមានលក្ខណៈជាការដាក់បន្ទុក ឬដោះបន្ទុកក៏ដោយ[18] ។ ក៏ប៉ុន្តែ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ពិតជាមានឆន្ទានុសិទ្ធិមែនក្នុងការកំណត់សម្រេចថាតើសកម្មភាពនៃការស៊ើបសួរអ្វីដែលអាចឱ្យបញ្ជាក់ការពិតបាន ដើម្បីឱ្យមានភាពច្បាស់លាស់ថាភារកិច្ចរបស់ខ្លួនដែលត្រូវធ្វើសកម្មភាពដោយមិនលំអៀងនោះមិនលាតសន្ធឹងរហូតទៅដល់តម្រូវឱ្យខ្លួនអនុវត្តសកម្មភាពក្នុងការស៊ើបសួរដែលអាចនឹងមានការស្នើសុំនោះទេ ដោយមិនគិតអំពីថា តើសំណើទាំងនោះត្រូវបានរៀបរាប់ទូលំទូលាយពេកឬដោយមិនច្បាស់លាស់របៀបណា ហើយដែលទីបំផុតគឺគ្មានប្រសិទ្ធភាពនោះទេ ។ ចំពោះរឿងនេះ ចៅក្រមបានថ្លែងបញ្ជាក់យ៉ាងត្រឹមត្រូវថា ពួកខ្លួនមាន "សិទ្ធិ ហើយក៏ថែមទាំងមានភារកិច្ច ដើម្បីធ្វើការបដិសេធលើសំណើសុំឱ្យបំពេញការស៊ើបសួរដែលដាក់ជូនដោយភាគីនានានៅពេលដែលខ្លួនយល់ឃើញថា សំណើទាំងនោះ គឺមិនអាចឱ្យបញ្ជាក់ការពិតបានទេ"[19] ។

៣២. បន្ទាប់ពីបានធ្វើការពិនិត្យពិចារណាលើគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ សូមជូនការសន្និដ្ឋានថា ទោះបីជាមានការយោងទៅលើគោលការណ៍ស្តីពីភាពគ្រប់គ្រាន់នៃភស្តុតាងដែលនៅក្នុងដីកាសម្រេចនោះក៏ដោយ ក៏សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត បានយល់ឃើញដោយត្រឹមត្រូវ អំពីលក្ខណៈនៃកាតព្វកិច្ចនានារបស់ខ្លួន និងការវែកញែកហេតុផលរបស់ខ្លួននៅក្នុងដីកាសម្រេចនោះគឺមិនធ្វើយុត្តិកម្មចំពោះសេចក្តីសន្និដ្ឋានដូចដែលបានស្នើនៅក្នុងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ថា សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានស្វែងរកដើម្បី បង្រួមវិសាលភាពនៅក្នុងការស៊ើបសួររបស់ខ្លួនឱ្យតូច ដោយមិនត្រឹមត្រូវទេ ។

បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍១ - ទឡ្ហីករណ៍ទី២: អំពី "ករណីយកិច្ច" ក្នុងការស៊ើបសួរ ទៅលើឯកសារក្នុងឃ្លាំងផ្ទុកឯកសាររួមក្នុងកុំព្យូទ័រ (SMD)

៣៣. ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីទាំងឡាយ ស្នើយកអនុវិធាន ៥៣.១ និង៥៣.២ មកសំអាងថា សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតត្រូវបាន "ដាក់" ដោយសហព្រះរាជអាជ្ញា អំពីឯកសារដែលនៅក្នុងឃ្លាំងផ្ទុក

[18] នោះគឺជាការបញ្ជាក់ច្បាស់ទាំងដោយអនុវិធាន៥៥.៥ និងដោយមាត្រា១២៧ នៃក្រមស្តីពីនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។

[19] ដីកាសម្រេច ត្រង់កថាខណ្ឌទី១០ ។

ឯកសាររួមនៅក្នុងកុំព្យូទ័រ (SMD) ដែលហេតុដូចនេះ គឺត្រូវតែមានកាតព្វកិច្ចក្នុងការស៊ើបសួរ លើឯកសារទាំងនោះ ។ សហព្រះរាជអាជ្ញាសន្និដ្ឋានថា អំណះអំណាងនេះ គឺត្រូវបរាជ័យ ដោយសារការបកស្រាយបទបញ្ញត្តិខុសផង និងការយល់ខុសអំពីអង្គហេតុផង ។

៣៤. មានវិធីសាស្ត្រតែ២គត់ប៉ុណ្ណោះ ដែលអាចធ្វើឲ្យឯកសារចូលទៅក្នុងសំណុំរឿង ចាប់តាំងពីពេលបើកកិច្ចស៊ើបសួរតទៅ: ទី១ គឺដោយការដាក់ជូនជាផ្លូវការណ៍ នៅក្នុងពេលដែលបើកកិច្ចស៊ើបសួរ និងទី២ គឺដោយការដាក់បញ្ចូលជាបន្ទាប់មកទៀតដោយសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត នៅក្នុងសំណុំរឿង ។ នៅក្រោមជម្រើសទី១ (ដែលពឹងផ្អែកលើអនុវិធាន៥៣.១ និង៥៣.២ នោះ ឯកសារនានា គឺត្រូវតែដាក់ជូនដោយសហព្រះរាជអាជ្ញា និងអមដោយដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរ (ព្រមជាមួយនឹងសំណុំរឿងផង) នៅក្នុងពេលដែលដាក់ឯកសារ ។ នេះគឺមិនដូចគ្នានិងក្នុងករណី ដែលមាននៅទីនេះនោះ[20] ដែលឯកសារនៅក្នុងឃ្លាំងផ្ទុកឯកសាររួមនៅក្នុងកុំព្យូទ័រ (SMD) មិនត្រូវបាន "ដាក់ជូន" ជាមួយគ្នានិងដីកាកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរ ដែលគាំទ្រដល់ការចោទប្រកាន់ទាំងឡាយដែលមាននៅក្នុងដីកានោះទេ ។ ឯកសារដែលនៅក្នុងឃ្លាំងផ្ទុកឯកសាររួមនៅក្នុងកុំព្យូទ័រ (SMD) ជាបន្ទាប់មកទៀត ក៏ត្រូវបានចូលជាផ្នែកនៅក្នុងសំណុំរឿងដែរ ។

៣៥. ឯកសារដែលនៅក្នុងឃ្លាំងផ្ទុកឯកសាររួមនៅក្នុងកុំព្យូទ័រ (SMD) គឺត្រូវបានបង្កើតឡើង ក្រោយពីការដាក់ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរ ដើម្បីឲ្យអ្នកដែលចូលរួមទាំងឡាយមានលទ្ធភាពអាចចូលទៅប្រើប្រាស់បានដោយសក្តានុពល នូវឯកសារទាំងឡាយដែលពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងនោះបាន[21] ។ ដោយនៅក្នុងនោះមានប្រភពផ្សេងៗដែលបើកចំហរជាទូទៅនោះ តាមពិតឯកសារដែលនៅក្នុងឃ្លាំងផ្ទុកឯកសាររួមនៅក្នុងកុំព្យូទ័រនេះ គ្មានអ្វីខុសប្លែកគ្នាពីបណ្ណាល័យមួយដែលមានឯកសារទាក់ទងទៅនឹងព្រឹត្តការណ៍ផ្សេងៗនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ក្នុងអម្លុងពេលដែលស្ថិតនៅក្នុងយុត្តាធិការពេលវេលារបស់តុលាការនេះនោះឡើយ ។ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានថ្លែងថា ខ្លួនមិនបានដឹងអំពីវត្តមាននៃឯកសារដោះបន្ទុក នៅក្នុងឯកសារដែលមានក្នុងឃ្លាំងផ្ទុកឯកសាររួមក្នុងកុំព្យូទ័រនោះទេ

[20] ដីកាសម្រេច ត្រង់កថាខណ្ឌទី១៤ ។

[21] មានកម្រងឯកសារទូទៅមួយនៅក្នុង ឯកសារដែលនៅក្នុងឃ្លាំងផ្ទុកឯកសាររួមនៅក្នុងកុំព្យូទ័រ ត្រូវបាន "ចែករំលែក"ដោយសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតខ្លួនឯងផ្ទាល់: សូមមើលនៅក្នុង សេចក្តីពិពណ៌នាអំពីឯកសារដែលនៅក្នុងឃ្លាំងផ្ទុកឯកសាររួមនៅក្នុងកុំព្យូទ័រនៅក្នុងគេហទំព័រតាមអ៊ីនធឺណិតរបស់តុលាការ នៅត្រង់អាសយដ្ឋាន http://zylab/Exe/ZyNET.exe?client=Common+Collection&Init=1&ZyAction=ZyActionr

ប៉ុន្តែខ្លួននៅតែទទួលស្គាល់ និងគោរពអនុវត្តតាមកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួនអនុលោមតាមអនុវិធាន ៥៣.៤ ជាដដែល ទាក់ទងទៅនឹងឯកសារដែលនៅក្នុងឃ្លាំងផ្ទុកឯកសាររួម នៅក្នុងកុំព្យូទ័រ (SMD) ឬ ឯកសារណាមួយផ្សេងទៀតដែលស្ថិតនៅក្រោម ការកាន់កាប់ ឬ ការត្រួតត្រារបស់ខ្លួន ។

៣៦. ដោយសំណើសុំបានទទួលស្គាល់ថា ឯកសារដែលនៅក្នុងឃ្លាំងផ្ទុកឯកសាររួមនៅក្នុងកុំព្យូទ័រ គឺមិនមែនជាយន្តការជាផ្លូវការមួយសម្រាប់បង្ហាញជូន ឬ ការដាក់ជូននូវភស្តុតាង[22] ។ ពិធីសារស្តីពីឯកសារនៅក្នុងឃ្លាំងផ្ទុកឯកសាររួមនៅក្នុងកុំព្យូទ័របានចែងថា ឯកសារទាំងឡាយដែលត្រូវបានដាក់បញ្ចូលនៅក្នុងឯកសារដែលនៅក្នុងឃ្លាំងផ្ទុកឯកសាររួមនៅក្នុងកុំព្យូទ័រ គឺជាឯកសារ "ក្រៅពីឯកសារដែលពាក់ព័ន្ធទៅនឹងការស៊ើបសួរដែលកំពុងតែដំណើរការដោយ ក.ស.ព ឬ កិច្ចស៊ើបសួរដោយសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត"[23]ហើយការដាក់បញ្ចូលឯកសារទាំងនេះនៅក្នុងឯកសារដែលនៅក្នុងឃ្លាំងផ្ទុកឯកសាររួមនៅក្នុងកុំព្យូទ័រ "គឺមិនលើកទោសតាមបែបណាមួយឲ្យជនទាំងនោះរួចផុតពីកាតព្វកិច្ចតាមផ្លូវច្បាប់ដែលពួកគេអាចមានណាមួយផ្សេងទៀត ទាក់ទងទៅនឹងឯកសារ និងការប្រើប្រាស់នូវឯកសារទាំងនោះ"[24] ។

៣៧. អាស្រ័យហេតុនេះ ឯកសារដែលនៅក្នុងឃ្លាំងផ្ទុកឯកសាររួមនៅក្នុងកុំព្យូទ័រ គឺមិនត្រូវបានបង្កើតឡើងដើម្បីបំពេញ ឬដើម្បីជៀសវាងនូវការទទួលខុសត្រូវសំខាន់ៗ របស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ឬសហព្រះរាជអាជ្ញានោះទេ ហើយក៏មិនត្រូវបានគេប្រើប្រាស់តាមរបៀបនោះដែរ ។ សំណុំរឿងគឺជាសំណុំឯកសារជាផ្លូវការ សម្រាប់កិច្ចស៊ើបសួររបស់តុលាការ ដែលមេធាវីការពារក្តីអាចមានសិទ្ធិចូលទៅពិនិត្យមើលបានជាបន្តបន្ទាប់ ដោយការជូនដំណឹងជាបុគ្គលពាក់ព័ន្ធទៅនឹងឯកសារនីមួយៗដែលបានដាក់នៅក្នុងសំណុំរឿង ។ នេះគឺជាការជួយឲ្យពួកគេអាចមានលទ្ធភាពមើល និងតាមដានទៅលើការជឿនលឿនទៅមុខនៃកិច្ចស៊ើបសួរទាំងមូល និងឲ្យពួកគេបានទទួលដំណឹងអំពីអំពីសំណើពាក់ព័ន្ធ នឹងសំណើជាក់លាក់ផ្សេងៗដែលពួកគេខកខានមិនបានធ្វើនៅក្នុងឱកាសនេះ ។

ទោះបីជាដីកាសម្រេចត្រូវបានអនុវត្តដោយមិនត្រឹមត្រូវអំពីសិទ្ធិត្រូវទទួលបាន
នូវការជំនុំជំរះក្តីដោយពុំមានការអូសបន្លាយដោយមិនត្រឹមត្រូវ

---

[22] សំណើសុំ ត្រង់កថាខណ្ឌទី១៤ ។

[23] នៅក្នុងសំណើសុំដដែល ផ្នែក ក, កថាខណ្ឌទី២ ។

[24] នៅក្នុងសំណើសុំដដែល ផ្នែក ខ, កថាខណ្ឌទី៣ ។

(បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ទី១-ហេតុផលទី៣ ។ បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ទី២ អំណះអំណាងទី III (ខ))

៣៨. ក្នុងការដោះស្រាយចំពោះសារសំខាន់នៃលក្ខខណ្ឌតម្រូវជាក់លាក់ដែលភ្ជាប់ទៅនឹង សំណើសុំកិច្ចស៊ើបសួរ (ដែលលើកឡើងនៅក្នុងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍១-ហេតុផលទី៤ ដូចខាងក្រោមនេះ) ក្នុងបរិបទនៃសិទ្ធិត្រូវទទួលបាននូវការជំនុំជំរះក្តីដោយពុំមានការអូសបន្លាយដោយមិនត្រឹមត្រូវ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតថ្លែងថា "សំណើសុំណាមួយដែលអាចមានផលវិបាកធ្វើឱ្យដំណើរការនៃនីតិវិធី មានការអូសបន្លាយ *អាច* ត្រូវបដិសេធចោល"[25] ។

៣៩. ដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បានជជែកតវ៉ាថា នេះគឺជាការប្រើប្រាស់សិទ្ធិទទួលបាននូវការជំនុំជំរះក្តីដោយពុំមានការអូសបន្លាយដោយមិនត្រឹមត្រូវ ដើម្បីធ្វើជាយុត្តិកម្មចំពោះការរំលោភបំពានទៅលើសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះក្តីដោយត្រឹមត្រូវយុត្តិធម៌ និងការស៊ើបអង្កេតមួយដែលពេញលេញ[26] ។ ក៏ប៉ុន្តែនេះ គឺជាការបកស្រាយដីកាសម្រេចដែលមិនត្រឹមត្រូវទេ ។

៤០. នៅក្នុងផ្នែកដែលពាក់ព័ន្ធនៃដីកាសម្រេច ចៅក្រមបានថ្លែងថា ជាផលវិបាកនៃលក្ខខណ្ឌតម្រូវនានា ដើម្បីជៀសវាងការអូសបន្លាយដោយមិនត្រឹមត្រូវ និង *ដើម្បីជៀសវាងកុំឱ្យមានគ្រោះថ្នាក់បណ្តាលមកពីការរំលោភបំពានទៅលើភាពត្រឹមត្រូវយុត្តិធម៌ក្នុងការជំនុំជម្រះក្តី*នោះ គឺសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតត្រូវតែបដិសេធចោលនូវសំណើសុំទាំងនេះបើសិនជាពួកគេយល់ឃើញថា សំណើសុំទាំងនេះមិនអាចបញ្ជាក់ការពិតបានទេ[27] ។ ហេតុដូចនេះ ដីកាសម្រេច (១) ដែលដាក់កាតព្វកិច្ចផ្សេងៗឱ្យអនុលោមទៅតាមសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះក្តីដោយត្រឹមត្រូវយុត្តិធម៌ និងសិទ្ធិទទួលការជំនុំជម្រះក្តីឆាប់រហ័សដោយមិនមានការអូសបន្លាយដោយមិនត្រឹមត្រូវ នៅក្នុងភាពដែលមានសិទ្ធិស្មើគ្នា និងដោយអនុវត្តកាតព្វកិច្ចទាំងនោះដោយសន្សឹមៗ និង (២) ស្វែងរកដើម្បីការពារនូវសិទ្ធិទាំងនោះដោយបដិសេធចោលនូវសំណើទាំងឡាយណាដែលមិនច្បាស់លាស់ និងមិនជាក់លាក់ ។

៤១. ជាងនេះទៅទៀតគឺជាការច្បាស់លាស់ណាស់ថា សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតមិនបានស្វែងរកសុំ នូវសិទ្ធិទាំងនេះដើម្បីដាក់កំរិតទៅលើភារកិច្ចរបស់ខ្លួនតាមតែទំនើងចិត្តនោះទេ ។ តាមពិតផ្ទុយពីនេះ

---

[25] ដីកាសម្រេច ត្រង់កថាខណ្ឌទី៩។

[26] បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ទី១ កថាខណ្ឌទី៣០ និង៣៣, បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ទី២ កថាខណ្ឌទី១១។

[27] ដីកាសម្រេច ត្រង់កថាខណ្ឌទី១០។

គឺជាការពិត ។ ជាបន្ថែមពីលើសេចក្តីថ្លែង (ដូចដែលបានកត់សំគាល់ នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី៣០ ខាងលើ) ថា ពួកគេ*បានខិតខំរុករកយ៉ាងសកម្មគ្រប់ប្រភពឯកសារទាំងអស់ ដែលតាមការយល់ឃើញរបស់ខ្លួនថា ក្នុងនោះអាចនឹងមានឯកសារភស្តុតាង ដែលអាចឱ្យបញ្ជាក់ការពិតបាន* ដែលដាក់ភស្តុតាងបែបនេះជាលក្ខណៈប្រព័ន្ធ (ទោះបីជាដាក់បន្ទុកឬដោះបន្ទុកក៏ដោយ) នៅក្នុងសំណុំរឿង[28] សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតក៏ទទួលស្គាល់ដែរថា ពួកខ្លួនមិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យធ្វើការជ្រើសរើសភស្តុតាងតាមទំនើងចិត្ត ឬក៏បដិសេធមិនព្រមចាត់វិធានការណ៍ ដែលអាចឱ្យបញ្ជាក់ការពិតបាននោះទេ[29]។ ជាការច្បាស់លាស់ណាស់ថា វិធីសាស្ត្រនេះគឺការពារនូវសិទ្ធិរបស់ដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ក្នុងការទទួលបាននូវសវនាការជំនុំជំរះក្តី ដោយត្រឹមត្រូវយុត្តិធម៌ និងការស៊ើបអង្កេតពេញលេញមួយ ។

៤២. សហព្រះរាអាជ្ញា ជូនយោបល់ថា ការផ្តល់សំអាងខាងលើនេះ បង្ហាញពីការយល់ឃើញដ៏ត្រឹមត្រូវ និងពីការអនុវត្តន៍សិទ្ធិរបស់ជនត្រូវចោទ ។

បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍១ - ទឡ្ហីករណ៍ទី ៤៖ តើសំណើមានលក្ខណៈជាក់លាក់គ្រប់គ្រាន់ដែរឬទេ?

៤៣. សំណើបានសុំឱ្យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ធ្វើការពិនិត្យឡើងវិញនូវឯកសារ*ទាំងអស់* ដែលបានដាក់នៅក្នុង SMD បង្កើតជារបាយការណ៍លម្អិតមួយអំពីការវិភាគរបស់ពួកគេ និងផ្តល់នូវបញ្ជីឯកសារដោះបន្ទុកដែលមាននៅ SMD[30] ។ ភាពទូទៅ និងកង្វះខាតនូវភាពជាក់លាក់ និងភាពទាក់ទងគ្នានៃសំណើនេះ គឺមានលក្ខណៈច្បាស់លាស់ណាស់ នៅពេលដែលគេពិចារណាថា មាតិកានៅក្នុង SMD មាន៖

ក. ខ្សែភាពយន្ត និងឯកសារនានាដែលទាក់ទងនឹងសម័យកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ចំនួន ២០០ ដែលបានផលិតឡើងនៅក្រោយថ្ងៃ ៦ មករា ឆ្នាំ១៩៧៩ ។

---

[28] ដីកាសម្រេច ត្រង់កថាខណ្ឌទី១៥។

[29] ដីកាសម្រេច ត្រង់កថាខណ្ឌទី៧។

[30] សំណើ, កថាខ័ណ្ឌទី ២៥ ។

ខ. ឯកសារនានាដែលទាក់ទងនឹងកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ និង/ឬ បក្សកុម្មុយនីសកម្ពុជា ចំនួន ១៧,៦០៧ ឯកសារ ។

គ. សម្ភូហកម្ម (ការប្រមែប្រមូល) ដែលរៀបតាមកាលបរិច្ឆេទនៅជំនាន់កាលនោះ នូវប្រភពព័ត៌មានចំហរ និងរបាយការណ៍នៃបណ្ដាញសារព័ត៌មាននានា ដែលទាក់ទងនឹងកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ និងបញ្ហារួមបញ្ចូលគ្នាផ្សេងៗទៀត ចាប់តាំងពីខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៥ ដល់ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩ ។

ឃ. ឯកសារនានាដែលទាក់ទងនឹងកិច្ចការសាធារណៈ ។

ង. ឯកសារទូទៅរួមផងទៃទៀត ដែលមិនត្រូវគ្នាទៅនឹងប្រភេទទាំងឡាយខាងលើនេះ[31] ។

៤៤. ដូចបានបញ្ជាក់នៅក្នុងសេចក្ដីផ្ដើម សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត បានបដិសេធចោលនូវសំណើនេះ ដោយសារកង្វះខាតនូវភាពជាក់លាក់ និងភាពទាក់ទងគ្នា ។ ពួកគាត់បានធ្វើការសម្រេចយ៉ាងត្រឹមត្រូវ នៅពេលដែលមេធាវីការពារក្ដីបានធ្វើសំណើសុំឲ្យមានការបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរ គាត់ត្រូវតែផ្ដល់ជូនឲ្យបានគ្រប់គ្រាន់អំពីព័ត៌មានជាក់លាក់ ដើម្បីបង្ហាញថាហេតុអ្វីបានជាគាត់ជឿជាក់ថាសំណើមួយបែបដូច្នោះ ជាការមួយដ៏សមហេតុផល[32] ។

៤៥. លក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃភាពជាក់លាក់ និងភាពទាក់ទងគ្នា ដែលភ្ជាប់ទៅនឹងសំណើសុំឲ្យបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរបានកើតឡើងយ៉ាងច្បាស់មកពីលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យ ដែលកិច្ចស៊ើបសួរទាំងនោះត្រូវតែនាំទៅរកការបង្ហាញការពិត[33] ។ ដើម្បីទទួលបាននូវអំណាចសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតឲ្យបានត្រឹមត្រូវក្នុងការបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរ ភាគីត្រូវតែបង្ហាញអំពីភាពទាក់ទងនៃកិច្ចស៊ើបសួរនោះ ទៅនឹងការចោទប្រកាន់នានានៅក្នុងដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរ ហើយលើកសំណើរបស់ខ្លួនជា ស័ក្ដជាក់លាក់ (ឧ. ដោយការចង្អុលចំៗទៅកាន់ទីកន្លែង និងប្រភេទនៃភស្តុតាង) ដើម្បីឲ្យចៅក្រមអាច

[31] ការពិពណ៌នានៅក្នុងឃ្លាំងផ្ទុកឯកសាររួមអំពីគេហទំព័រផ្ទៃក្នុង (Intranet page) របស់អង្គជំនុំជម្រះ, នៅត្រង់ http://zylab/Exe/ZyNET.exe?Client=Common+Collection&Init=1&ZyAction=ZyActionr ។

[32] ដីកាសម្រេច, កថាខ័ណ្ឌទី ១១ និង ១៥ (ចំណុចទី ៤) ។

[33] អនុវិធាន ៥៥.៥ និង ៥៥.១ ។

វាយតម្លៃលើសំណើ និងបំពេញកិច្ចនោះទៅតាមរបៀបមួយដែលមានប្រសិទ្ធិភាព ។ សំណើសុំឱ្យបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរ មិនអាចគ្រាន់តែសុំឱ្យចៅក្រមចាប់អនុវត្តគំរោងការស្រាវជ្រាវ មួយដែលមានទម្រង់សង្ខេបដ៏ទូលំទូលាយ មិនខុសគ្នាពីអ្វីទៅនឹងការសុំឱ្យពួកគាត់ពិនិត្យឡើងវិញនូវបណ្ណាល័យណាមួយក៏ដោយនៅក្នុងពិភពលោក ដែលអាចនឹងមានផ្ទុកនូវឯកសារពាក់ព័ន្ធទៅនឹងព្រឹត្តិការណ៍នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ក្នុងអំឡុងយុត្តាធិការពេលវេលារបស់អង្គជំនុំជម្រះនេះ ។

៤៦. បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នានា បានយោងទៅដល់ការសម្រេចរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះ ទៅលើអត្ថន័យនៃស័ព្ទ "សំណើសុំឱ្យបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរ"(ដែលអង្គបុរេជំនុំជម្រះបានឱ្យនិយមន័យថា "សំណើសុំបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរគឺក្នុងគោលបំណងប្រមូលភស្តុតាង ដែលនាំដល់ការលាតត្រដាងការពិត")[34] ។ យ៉ាងណាក៏ដោយ និយមន័យនោះគឺត្រូវគ្នាទៅនឹងរបៀបដែលសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានធ្វើការបកស្រាយអំពីកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួនទាក់ទងនឹងសំណើនោះ ។ អត្ថន័យដែលអង្គបុរេជំនុំជម្រះបានផ្តល់ឱ្យមិនបានលាតសន្ធឹងទៅដល់សំណើនានាដែលសុំឱ្យបំពេញ*កិច្ចស៊ើបសួរណាមួយ*នោះឡើយ ដែលជាទ្រឹស្តីអាចនាំឱ្យមានការរកឃើញនូវព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធដោយមិនគិតអំពីថាតើ ទំហំនៃកិច្ចស៊ើបសួរនោះអាចនឹងមានទំហំប៉ុនណានោះទេ ។

៤៧. តាមទស្សនៈទាន នៅក្នុងវិសាលភាពមួយដែលវាមានការទាក់ទងនឹងការបង្ហាញនូវឯកសារដោះបន្ទុកនៅក្នុងសម្ភូហកម្ម ដែលអង្គភាពណាមួយនៃអង្គជំនុំជម្រះនេះអាចមានសំណើ គឺស្រដៀងគ្នាទៅនឹងការដាក់ញត្តិដោយក្រុមមេធាវីការពារក្តីនៅចំពោះមុខតុលាការអន្តរជាតិ*ពិសេស*ដោយចោទប្រកាន់ថា ភស្តុតាងដោះបន្ទុកក្រៅពីភស្តុតាងដែលបានដាក់បង្ហាញរួចហើយ នោះគឺស្ថិតនៅក្នុងការកាន់កាប់របស់ ឬការត្រួតពិនិត្យរបស់រដ្ឋអាជ្ញា ។ នៅពេលដែលភាពសំខាន់នៃតួនាទីរបស់ រដ្ឋអាជ្ញា កំពុងស្ថិតនៅក្នុងការស្រាវជ្រាវយ៉ាងសកម្ម ហើយការដាក់បង្ហាញនូវភស្តុតាងដោះបន្ទុក (ដូចដែលសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ធ្លាប់បានធ្វើទៅតាមករណីយកិច្ចរបស់ខ្លួនកន្លងមក) តុលាការ បានទទួលយកនូវវិធីសាស្ត្រនេះ នៅក្នុងការដោះស្រាយនូវសំណើរបៀបនេះរបស់មេធាវីការពារក្តី៖

[34] *សាលដីកាលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់លោក ខៀវ សំផន ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចស្តីពីសិទ្ធិ និង កាតព្វកិច្ចរបស់ភាគីទាក់ទងនឹងការបកប្រែ,* ខៀវ សំផន, ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អវតក/កសចស (អបជ-១១), ថ្ងៃទី២០ កុម្ភៈ ២០០៩, ឯកសារលេខ A190/I/20, កថាខណ្ឌទី ២៨ ។

ក. មេធាវីការពារក្ដីត្រូវដាក់ជូននូវ ភស្តុតាងឃើញមួយក្រឡេកភ្នែក ដោយស្នើថា វាទំនងជាភស្តុតាងដោះបន្ទុក ហើយកំពុងស្ថិតនៅក្នុងការកាន់កាប់របស់រដ្ឋអាជ្ញា[35] ។

ខ. អយ្យការត្រូវបានរំពឹងថានឹងបំពេញករណីយកិច្ចរបស់ខ្លួន ដោយសុទ្ធចិត្ត ហើយតុលាការត្រូវតែសន្មតថា អយ្យការកំពុងធ្វើយ៉ាងដូច្នេះ លើកលែងតែមានភស្តុតាងខ្លះដែលមានលក្ខណៈផ្ទុយ (ជាប្រយោជន៍ដើម្បីឱ្យដីកាមួយបង្គាប់បង្ខំឱ្យរដ្ឋអាជ្ញាបង្ហាញភស្តុតាងដោះបន្ទុកអាចនឹងត្រូវបានពិចារណា តែនៅពេលណាដែលមេធាវីការពារក្ដីអាច នឹងយល់ព្រមទៅនឹងតុលាការថា អយ្យការខកខានមិនបានបំពេញកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួន)[36] ។

៤៨. នៅពេលអនុវត្តគោលការណ៍ទាំងនេះទៅក្នុងទម្រង់ការនីតិវិធីរបស់ អ.វ.ត.ក សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ត្រូវបានគេរំពឹង និងត្រូវតែបានសន្មតជាមុនថាបានធ្វើសកម្មភាព ដោយសុទ្ធចិត្តនៅក្នុងការបំពេញកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួន ។ ការសន្មតជាមុននេះអាចជជែកសំអាងរឹតតែបានខ្លាំងក្លានៅអ.វ.ត.កជាងនៅក្នុងករណីនៃតុលាការ*ពិសេស* ទៅទៀត (ដែលការស៊ើបអង្កេតស្ថិត នៅក្នុងរង្វង់សមត្ថកិច្ចរបស់រដ្ឋអាជ្ញា) ដោយហេតុថាការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតជាអង្គភាពតុលាការឯករាជ្យមួយ ហើយសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត មិនមែនជាភាគីនៅក្នុងដំណើរការនីតិវិធីនោះឡើយ ។

៤៩. បើដើមបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ស្វែងរកធ្វើការចោទប្រកាន់ថា សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត មិនបានបំពេញកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួនក្នុងការស្វែងរកឱ្យបានសកម្ម និងដាក់ជូនភស្តុតាងដោះបន្ទុក ដូច្នេះ ការអនុវត្តន៍គោលការណ៍អន្តរជាតិដែលពាក់ព័ន្ធ ពួកគាត់ត្រូវតែដាក់ជូននូវ ភស្តុតាងឃើញមួយក្រឡេកភ្នែកដែលថាភស្តុតាងបែបនោះមានអត្ថិភាព និងថាវាស្ថិតនៅក្នុងការកាន់កាប់ ឬក្នុងលទ្ធភាពអាចទទួលបានរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ។ ទាំងសំណើ និងបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍មិនបានធ្វើយ៉ាងដូច្នោះទេ ។

---

[35] តុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិសម្រាប់អតីតប្រទេសយូហ្គោស្លាវី, *រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង Blaskic,* សេចក្ដីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង លើផលិតកម្មឯកសារដែលបានស្រាវជ្រាវរកឃើញ, ថ្ងៃទី២៧ មករា ១៩៩៧, កថាខណ្ឌទី ៥០.២ ។ *រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង Blaskic,* សាលដីកាលើបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍, ថ្ងៃទី២៩ កក្កដា ២០០៤, កថាខណ្ឌទី ២៦៨ ។

[36] តុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិសម្រាប់អតីតប្រទេសយូហ្គោស្លាវី, *រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង Brdjanin,* សេចក្ដីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាឧទ្ធរណ៍ លើញត្តិរបស់ដើមបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍សុំឱ្យមានការដាក់បង្ហាញ អនុលោមតាមវិធាន ៦៨ និងញត្តិសុំឱ្យមានដីកាបង្គាប់ទៅក្រឡាបញ្ជី ឱ្យបង្ហាញឯកសារជាក់លាក់មួយចំនួន, ថ្ងៃទី០៧ ធ្នូ ២០០៤, ទំព័រទី ២ និង ៣ ។

៥០. ជាសេចក្តីសន្និដ្ឋាន សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតធ្វើបានត្រឹមត្រូវក្នុងការបដិសេធសំណើនោះចោល ។ ជនជាប់ចោទ មិនអាចគេចរួចពីលក្ខខណ្ឌតម្រូវមូលដ្ឋាននានានៃភាពទាក់ទង និងភាពជាក់លាក់ ដោយការបញ្ជូនសំណើដ៏ទូលំទូលាយដោយមិនមានហេតុផលសមរម្យបានទេ ដែលការណ៍នេះគឺជា ការខកខានមិនបានបង្ហាញថាកិច្ចដែលបានស្នើសុំទាំងនោះ ត្រូវនាំទៅរកការបង្ហាញការពិតទេ ។

បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍១ - ទឡ្ហីករណ៍ទី ៥៖ការអនុវត្តន៍បមាណីច្បាប់អង់គ្លោ-សាក់សុងដែលបានចោទប្រកាន់

៥១. ដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បានសំអាងថា សេចក្តីយោងមួយនៅក្នុងដីកាសម្រេច ដែលយោងទៅដល់ សេចក្តីសម្រេចនានានៃតុលាការ*ពិសេស* ស្តីពីបញ្ហានៅក្នុងសំណើដែលសុំឱ្យបង្ហាញឯកសារដោះ បន្ទុក បាននាំទៅរកការអនុវត្តន៍បមាណីមួយដែលខុសឆ្គង ដែលថាគោលការណ៍នោះបានពិពណ៌នា នៅក្នុងសេចក្តីសម្រេចទាំងឡាយដែលមានលក្ខណៈជា"គោលការណ៍ច្បាប់អង់គ្លោ-សាក់សុងច្រើន ជាងគោលការណ៍ច្បាប់ច្បាប់ស៊ីវិល"[37] ។ ក្រៅពីសេចក្តីថ្លែងជាទូទៅមួយនេះ បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ខក ខានមិនបានពន្យល់ថាតើ ហេតុអ្វីបានជាសេចក្តីសម្រេចនានារបស់តុលាការអន្តរជាតិ មិនមានការ ទាក់ទងគ្នានោះទេ ។

៥២. យុត្តិសាស្ត្ររបស់តុលាការ បានធ្វើគោលសង្ខេបនៃវិធានទូទៅពាក់ព័ន្ធនឹងការដាក់បង្ហាញឯកសារ ដោះបន្ទុកដោយអង្គភាពស៊ើបអង្កេត ហើយបានចាត់លក្ខខណ្ឌតម្រូវអប្បបរមា សម្រាប់សំណើ របស់មេធាវីការពារក្តី នៅក្នុងករណីដែលមានការចោទប្រកាន់អំពី ការមិនប្រព្រឹត្តតាម ។ សូម្បីតែ ការទុកដោយឡែកនូវអង្គហេតុដែលថា តុលាការមិនអនុវត្តប្រព័ន្ធច្បាប់អង់គ្លោ-សាក់សុង ក៏ប៉ុន្តែ គ្រាន់តែបានអនុវត្តនូវនីតិវិធីសួរតទល់ ដែលតាមពិតទៅ គឺបានដាក់បញ្ចូលគ្នានូវទិដ្ឋភាពនានានៃ ប្រព័ន្ធច្បាប់ស៊ីវិល (ដូចជាអវត្តមាននៃវិធានដ៏ទូលំទូលាយស្តីពីភស្តុតាងជាដើម)[38] ក៏ដោយក៏គោល ការណ៍ទូទៅនៃនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ដែលតុលាការទាំងនោះបានបង្កើតឡើង គឺមានការទាក់ទងគ្នា យ៉ាងច្បាស់លាស់ ។ គោលការណ៍ទាំងនេះ ត្រូវបានបង្កើតឡើងក្នុងកំរិតអន្តរជាតិដែល អ.វ.ត.ក ត្រូវបានតម្រូវឱ្យពិចារណានៅក្នុងកាលៈទេសៈដូចជាយ៉ាងនេះ[39] ។

---

[37] បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ទី ១, កថាខ័ណ្ឌទី ៤០ ។

[38] តុលាការក៏មិនអនុវត្តផងដែរនូវវិធាននៃភស្តុតាងរបស់ជាតិ: សូមមើល វិធាន ៨៩ នៃវិធាននៃភស្តុតាង និងនីតិវិធី, តុលាការព្រហ្មទណ្ឌ អន្តរជាតិសម្រាប់អតីតប្រទេសយូហ្គោស្លាវី ។

[39] មាត្រា ២៣ (ថ្មី) នៃ *ច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតឱ្យមាន អ.វ.ត.ក* ។

៥៣. នៅពេលដែលលើកឡើងអំពីភាពខុសគ្នាស្រឡះទ្វេភាគ (dichotomy) នៃច្បាប់អង់គ្លោ-សាក់សុង/ច្បាប់ស៊ីវិល ដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នានាហាក់ដូចជាយល់ច្រឡំអំពីជំហររបស់មេធាវីការពារក្តី នៅក្នុងប្រព័ន្ធទាំងពីរនេះ ។ ពួកគាត់បានពោលអះអាងថា គោលការណ៍នានាដែលតុលាការ*ពិសេស*បានបង្កើតឡើងមិនអនុវត្តចំពោះប្រព័ន្ធច្បាប់ស៊ីវិលទេ នៅពេលដែល "មេធាវីការពារក្តីត្រូវបានដាក់ឱ្យនៅក្រៅ [ដំណើរការនៃការស៊ើបសួរ]"[40] ។ បើដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ទាំងនោះមានប្រាថ្នាចង់លើកឡើងនូវការដាក់មេធាវីការពារក្តីនៅ អ.វ.ត.ក "ឱ្យនៅក្រៅ" ដំណើរការនៃការស៊ើបសួរដែលខ្លួនបានចោទប្រកាន់នោះ ថាជាមូលហេតុមួយក្នុងការធ្វើឱ្យយុត្តិសាស្ត្រនៃតុលាការអន្តរជាតិមានភាពខុសគ្នានោះ គឺពួកគាត់បានលើកឡើងនូវសំអាងមួយដែលធ្វើឱ្យខ្លួនឯងចុះចាញ់ ពីព្រោះថាការដាក់មេធាវីការពារក្តី"ឱ្យនៅក្រៅ"ការស៊ើបអង្កេតគឺមានលក្ខណៈប្រហាក់ប្រហែលគ្នាមែនទែនទៅនឹងការស៊ើបអង្កេតនៅតុលាការអន្តរជាតិ ។ យ៉ាងណាក៏ដោយ សំអាងនេះ មិនចាំបាច់ត្រូវដេញដោលតទៅទៀតទេ ដោយសារតែមានការស្តែងឡើងនូវកង្វះខាតខាងតក្កវិជ្ជានៅក្នុងការស្នើឡើងថា អ.វ.ត.ក មិនត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះវិធាននានានៅកំរិតអន្តរជាតិ ដោយគ្រាន់តែមកពីភាគីមួយបានស្វែងរកនូវការដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ផ្លាកច្បាប់អង់គ្លោ-សាក់សុង ឬច្បាប់ស៊ីវិល នៅក្នុងតុលាការមួយនោះទេ ។

៥៤. ភាពខុសគ្នារវាងទម្រង់ការនៃនីតិវិធីនៅ អ.វ.ត.ក និងនៅតុលាការអន្តរជាតិពិតជាបានគាំទ្រដល់សំអាងមួយដែលថា កាតព្វកិច្ចរបស់មេធាវីការពារក្តីទាក់ទងនឹងសំណើសុំឯកសារដោះបន្ទុក នៅចំពោះមុខ អ.វ.ត.ក គឺមានលក្ខណៈសមហេតុសមផលទាំងស្រុង ។ ច្បាប់លក្ខន្តិកៈរបស់តុលាការអន្តរជាតិ និងវិធានស្តីពីភស្តុតាង និងនីតិវិធី បានផ្តល់ជូនដល់មេធាវីការពារក្តីនូវការបានចូលដល់ក្នុងអង្គភាពស៊ើបអង្កេតបានតិចតួចជាង នៅក្នុងករណីដែលបានចូលដល់ក្នុងដំណើរការនីតិវិធី នៅចំពោះមុខ អ.វ.ត.ក ហើយតុលាការទាំងនោះតម្រូវឱ្យមេធាវីការពារក្តីដាក់ជូននូវ ភស្តុតាងឃើញមួយក្រឡេកមើល អំពីអត្ថិភាពនៃភស្តុតាងដោះបន្ទុក នៅពេលមាន ដីកាសម្រេចឱ្យធ្វើការដាក់បង្ហាញ[41] ។ នៅក្នុងការស៊ើបសួរតាមច្បាប់ស៊ីវិល មេធាវីការពារក្តីអាចជជែកសំអាងដោយជំហរមួយដែលមានលក្ខណៈអនុគ្រោះ(ជាងនៅក្នុងការស៊ើបអង្កេតដែលធ្វើឡើងដោយរដ្ឋអាជ្ញា) ពីព្រោះ

---

[40] បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ទី ១, កថាខ័ណ្ឌទី ៤១ ។

[41] តុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិសម្រាប់អតីតប្រទេសយូហ្គោស្លាវី, *រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង Blaskic,* សេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង លើផលិតកម្មឯកសារដែលបានស្រាវជ្រាវរកឃើញ, ថ្ងៃទី២៧ មករា ១៩៩៧, កថាខណ្ឌទី ៥០.២ ។ *រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង Blaskic,* សាលដីកាលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍, ថ្ងៃទី២៩ កក្កដា ២០០៤, កថាខណ្ឌទី ២៦៨ ។

ថា កិច្ចស៊ើបសួរត្រូវបានធ្វើឡើងដោយអង្គភាពស៊ើបសួរមួយដែលបាន ផ្ដល់ដល់មេធាវីការពារក្ដីនូវការទទួលបានទាំងស្រុងនូវសំណុំរឿងរបស់ខ្លួន ជាហេតុធ្វើឱ្យពួកគាត់ អាចមើលឃើញនូវគ្រប់និងរាល់ភស្ដុតាងនីមួយៗដែលត្រូវបានប្រមូលនិងជឿជាក់ ហើយនិងធ្វើសំណើជាក់លាក់ដើម្បីសុំឱ្យបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរ ។ ដូច្នេះ គឺផ្ទុយគ្នាឆ្ងាយពី "ការដាក់ឱ្យនៅក្រៅ", មេធាវីការពារក្ដី គឺជាអ្នកចូលរួមម្នាក់ដែលសកម្មយ៉ាងខ្លាំងក្នុងកិច្ចស៊ើបសួរ តាមច្បាប់ស៊ីវិល បើទោះបីជាសិទ្ធិអំណាចទាំងស្រុងក្នុងការបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរជាផ្លូវការ ត្រូវស្ថិតនៅលើចៅក្រមស៊ើបអង្កេតក៏ដោយ ។

៥៥. បើនេះពិតជាករណីនោះមែន ដូច្នោះវាជាការច្បាស់ណាស់ដែលថា បមាណីអប្បបរមា ដែលតុលាការ*ពិសេស* បានបង្កើតឡើង ទាក់ទងនឹងសំណើរបស់មេធាវីការពារក្ដីអំពីភស្ដុតាងដោះបន្ទុកគឺអាចអនុវត្តបានស្រដៀងគ្នាទៅនឹងសំណើនានាដោយមេធាវីការពារក្ដី នៅក្នុងដំណើរការនីតិវិធីនៅចំពោះមុខ អ.វ.ត.ក ។ ដូចដែលសហព្រះរាជអាជ្ញា បានដាក់ជូនរួចហើយ បើសិនជាមេធាវីការពារក្ដីត្រូវបានតម្រូវឱ្យៈ ទី១) ធានាថាសំណើសុំបំពេញកិច្ចស៊ើបសួររបស់ខ្លួន មានលក្ខណៈជាក់លាក់ និងមានភាពទាក់ទងគ្នា និងទី២) ដាក់ជូន ភស្ដុតាងឃើញមួយក្រឡេកភ្នែក ដែលគាំទ្រដល់ការចោទប្រកាន់ណាមួយក៏ដោយដែលថា សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ខកខានមិនបានស្វែងរកនូវការដាក់បង្ហាញភស្ដុតាងដោះបន្ទុក ដែលនេះជាលក្ខខណ្ឌតម្រូវអប្បបរមា ដែលមេធាវីការពារក្ដីអាចធ្វើតាមបានយ៉ាងងាយស្រួលបំផុតដោយហេតុថា អាចមានមធ្យោបាយចូលដល់ការស៊ើបសួរបានយ៉ាងគ្រប់គ្រាន់ ដែលជាការមួយដែលពួកគាត់បានប្រឹងប្រែងចង់ឱ្យមាន ។

៥៦. តាមរយៈការថ្លែងថា មេធាវីការពារក្ដីអាចនឹងទទួលធ្វើការស្វែងរកបឋម នៅក្នុងឯកសារដែលកំពុងមានស្រាប់ ហើយជូនដំណឹងដល់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត នោះពួកគាត់ត្រូវតែមានបំណងក្នុងការនាំយកនូវភស្ដុតាងជូនជាដំណឹងដល់ពួកគាត់[42] ពេលដែលមិនមាននិរាករណ៍លើការទទួលខុសត្រូវដើម្បីទទួលធ្វើការស៊ើបអង្កេតមួយដ៏ហ្មត់ចត់ និងមិនលំអៀង នោះសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត បានអនុវត្តយ៉ាងត្រឹមត្រូវនូវគោលការណ៍អន្តរជាតិ នៅក្នុងបរិបទនៃទម្រង់ការនីតិវិធីរបស់ អ.វ.ត.ក ។ តាមការពិត ដីកាសម្រេចបានស្នើឡើងនូវវិធីសាស្ត្រដែលនៅក្នុងនោះមេធាវីការពារក្ដីអាចប្រើប្រាស់បានយ៉ាងមានប្រសិទ្ធិភាពនូវ SMD តាមរយៈការចង្អុលបង្ហាញថា គ្រប់ឯកសារទាំងអស់ត្រូវបានធ្វើកំព្យូទ័រកម្ម ហើយថា ការស្វែងរករបស់ពួកគេអនុញ្ញាតឱ្យមាននូវ "ការស្វែង

[42] ដីកាសម្រេច, កថាខណ្ឌទី ១៥ ។

រកអត្ថបទទាំងមូលបានយ៉ាងឆាប់រហ័ស ប្រកបទៅដោយថាមពល ក៏ដូចជាការច្រោះរកនូវប្រភេទផ្សេងៗដទៃទៀតដែរ"[43] ។ នេះធ្វើឱ្យមានភាពងាយស្រួលសម្រាប់ភាគីក្នុងការស្វែងរកនូវភស្តុតាងដែលពួកគេបានពិចារណាថា មានការពាក់ព័ន្ធ និងដើម្បីដាក់ស្នើជូនទៅចៅក្រមពិចារណា ។

៥៧. នៅពេលដែលបច្ចុប្បន្ននេះ មានសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត និងសហព្រះរាជអាជ្ញា បានប្រើប្រាស់នូវ SMD នោះគ្រប់ភាគីទាំងអស់ក៏អាចនឹងប្រើប្រាស់បានដូចគ្នាដែរ ដោយរួមបញ្ចូលទាំង មេធាវីការពារក្តីផង ។ មេធាវីការពារក្តី មានសេរីភាពគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការមិនព្រមធ្វើខ្លួនឯងឱ្យមានលទ្ធភាពអាចនឹងប្រើប្រាស់បាននូវគ្រឿងទាំងនេះ ហើយអាចនឹងធ្វើការជ្រើសរើសមិនយកនូវការដាក់បន្ថែមទៅក្នុងឯកសារទូទៅទាំងនោះ ដែលពួកគាត់អាចនឹងមានបានតាមចិត្តចង់របស់ពួកគាត់ ។ យ៉ាងណាក៏ដោយ បើសិនជាពួកគាត់ស្នើឱ្យ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ធ្វើការបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរនានាដែលពួកគាត់បាននិយាយថា នឹងនាំឱ្យមានជាលទ្ធផល នៅក្នុងការដាក់ភស្តុតាងបន្ថែមចូលទៅក្នុងសំណុំរឿង នោះពួកគាត់ត្រូវតែធ្វើឱ្យត្រូវទៅតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃភាពជាក់លាក់ និងភាពទាក់ទងដូចដែលបានពិភាក្សានៅក្នុងផ្នែក បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍១ - ទឡ្ហីករណ៍ទី ៤ ។

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

៥៨. ជាសេចក្តីសន្និដ្ឋាន សហព្រះរាជអាជ្ញា ស្នើឱ្យ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត បដិសេធសំណើនោះចោលឱ្យបានត្រឹមត្រូវ និងស្នើឱ្យ អង្គបុរេជំនុំជម្រះ បដិសេធបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ទាំងនោះចោល ។

៥៩. ដោយការពិចារណាទៅលើបញ្ហាដែលបានលើកឡើង តាមរយៈការយោងទៅដល់ដីកាសម្រេចលើគោលការណ៍នៃភាពគ្រប់គ្រាន់ សហព្រះរាជអាជ្ញា សន្និដ្ឋានថា វាជាការត្រឹមត្រូវសម្រាប់ឱ្យអង្គបុរេជំនុំជម្រះ ដាក់ជំនួស (ឬ បន្ថែមទៅលើ) ការពិចារណារកហេតុផល នៅក្នុងដីកាសម្រេចដោយស្ថិតនៅក្នុងវិសាលភាពមួយ ដែលការពិចារណានោះយោងទៅដល់គោលការណ៍នោះ ដោយមានការពិចារណារកហេតុផលថាៈ

ក. នៅក្នុងការបំពេញករណីយកិច្ចរបស់ពួកខ្លួន ដើម្បីប្រព្រឹត្តដោយមិនមានភាពលំអៀង និងដើម្បីធ្វើការស្វែងរកនូវភស្តុតាងដាក់បន្ទុក និងភស្តុតាងដោះបន្ទុក សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត មានឆន្ទានុសិទ្ធិមួយក្នុងការកំណត់ថាតើកិច្ចស៊ើបសួរណាមួយ ដែលនាំទៅរកការ

[43] ដីកាសម្រេច, កំណត់សម្គាល់ជើងទំព័រលេខ ១៥ ។

បង្ហាញការពិត ។ គេត្រូវតែសន្មតទុកជាមុនថា ពួកគាត់នឹងបំពេញកិច្ចការដោយសុទ្ធចិត្ត ដោយគ្មានវត្តមានភស្តុតាងទាំងឡាយណាដែលមានលក្ខណៈផ្ទុយទេ ។

ខ. សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត មិនត្រូវបានតម្រូវឱ្យធ្វើការស្វែងរកនូវព័ត៌មានណាមួយ និងព័ត៌មានទាំងអស់ណាដែលអាចមានការទាក់ទងជាទ្រឹស្តី និងមានសិទ្ធិក្នុងការបដិសេធចោលនូវ សំណើនានាដែលពួកគេបានរកឃើញថា មិនបាននាំទៅរកការបង្ហាញការពិត ដោយសារព័ត៌មានទាំងនោះឥតបានការ មានលក្ខណៈទូទៅ មិនជាក់លាក់ ច្រំដែល ឬ មិនមានការទាក់ទងគ្នា ។

គ. ភាគីដែលស្នើសុំឱ្យបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរ ត្រូវទទួលបន្ទុកក្នុងការបង្ហាញថាសកម្មភាពនោះបាននាំទៅរកការបង្ហាញការពិត និងត្រូវតែធ្វើយ៉ាងដូច្នេះ ដោយធានាថាសំណើរបស់ខ្លួនមានលក្ខណៈជាក់លាក់និងទាក់ទងគ្នាយ៉ាងគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ចាត់វិធានការទៅតាមនោះ។

ឃ. ភាគីដែលបានចោទប្រកាន់ថា សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ខកខានមិនបានបំពេញកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួនក្នុងការស្វែងរក ឬដាក់បង្ហាញនូវភស្តុតាងដាក់បន្ទុក ឬភស្តុតាងដោះបន្ទុក ត្រូវតែធ្វើការដាក់ជូននូវ ភស្តុតាងឃើញមួយក្រឡេកភ្នែក ក្នុងលក្ខណៈជាភស្តុតាងជាក់លាក់ ដើម្បីជាការបង្ហាញថាភស្តុតាងនោះ គឺស្ថិតនៅក្នុងការកាន់កាប់របស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ឬថាបើពុំដូច្នោះសោតទេ ត្រូវធ្វើការចង្អុលបង្ហាញអំពីទីតាំងរបស់វា ។

ង. សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអាចនឹងធ្វើការបិទកិច្ចស៊ើបសួរនៅពេលដែលពួកគាត់ពិចារណាទៅឃើញថា តម្រូវការទាំងអស់នៃកិច្ចស៊ើបសួរបាននាំទៅរកការបង្ហាញការពិត អំពីការចោទប្រកាន់ទាំងឡាយ ដែលមាននៅក្នុងដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរ និងងដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរបន្ថែមរួចហើយ ។

ច. ក្នុងដំណាក់កាលនោះ (ថាតើ គេរកបានភស្តុតាងគ្រប់គ្រាន់ក្តី ឬមិនមានភស្តុតាងគ្រប់គ្រាន់ក្តីក្នុងការបញ្ជូនជនត្រូវចោទទៅជំនុំជម្រះ) សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ត្រូវពិចារណាទៅលើសំណើបន្ថែមទៀតដែលត្រូវបានដាក់ជូនដោយស្របទៅតាមអនុវិធាន ៦៦.១ ។

00360958

D164/3/2

ឆ. បើសិនជា សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត បានរកឃើញថាសំណើបន្ថែមបែបដូច្នោះនឹង នាំទៅរកការបង្ហាញការពិត នៅក្នុងអ្វីដែលសំណើបន្ថែមនោះនឹងនាំទៅរកការរកឃើញនូវភាពខុសគ្នាដ៏សំខាន់ ឬជាការបន្ថែមទៅនឹងភស្តុតាងដែលមានមូលដ្ឋាននៅលើព័ត៌មានដែលបានប្រមូលរួចហើយ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ត្រូវមានករណីយកិច្ចចាត់វិធានការទៅតាមសំណើបន្ថែមនោះ ។

កាលបរិច្ឆេទ	**ឈ្មោះ**	**ទីកន្លែង**	**ហត្ថលេខា**
ថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៩	លោក យ៉េត ចរិយា **សហព្រះរាជអាជ្ញារង**	ភ្នំពេញ	[signature and stamp]
	លោក William SMITH **សហព្រះរាជអាជ្ញា**	ភ្នំពេញ	[signature]